

НАРЕДБА № 12 ОТ 12 ДЕКЕМВРИ 2006 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯ "ДИЗАЙНЕР"

В сила от 20.02.2007 г.

Издадена от Министерството на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.16 от 20 Февруари 2007г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по професия 214010 "Дизайнер" от област на образование "Изкуства" и професионално направление 214 "Дизайн" съгласно списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия 214010 "Дизайнер", съгласно приложението към тази наредба, определя изискванията за придобиване трета степен на професионална квалификация за специалностите:

1. 2140101 Театрален, кино- и телевизионен декор
2. 2140102 Художествено осветление за театър, кино и телевизия
3. 2140103 Театрален грим и перуки
4. 2140104 Аранжиране
5. 2140105 Детски играчки и сувенири
6. 2140106 Интериорен дизайн
7. 2140107 Силикатен дизайн
8. 2140108 Моден дизайн
9. 2140109 Пространствен дизайн
10. 2140110 Промислен дизайн
11. 2140111 Театрална кукла

Чл. 3. (1) Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработва учебен план и учебни програми за обучението по съответната специалност по чл. 2.

(2) Документацията по ал. 1 за професионално образование се разработва от Министерството на образованието и науката, а за професионално обучение - от обучаващата институция.

Раздел II.

Съдържание на държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията "Дизайнер".

(2) Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия "Дизайнер" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото образователно равнище, изискванията към здравословното състояние на кандидатите за обучение, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Лицата, които са приети за обучение до учебната 2003/2004 г., включително по специалности и професии от професионално направление "Единични професии" от списъка на специалностите и професиите за професионалните училища на Министерството на образованието, науката и културата от 1993 г., се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 и във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение по чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Дизайнер"

Професионално направление:

214   Дизайн

Наименование на професията:

214010   Дизайнер

1. Входни характеристики

1.1. Степен на професионална квалификация и входящо образователно равнище

В табл. 1 са представени специалностите, включени в професията "Дизайнер", съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение (2005 г.), както и входящото минимално образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

Таблица 1

Специалности		Степен на професионална квалификация	Входящо минимално образователно равнище	
			за ученици	за лица, навършили 16 г.
1	2	3	4	5
2140101	Театра-	Трета	Завършен	Завършено

	лен, кино- и телеви- зионен декор		седми клас	средно образование
2140102	Художест- вено ос- ветление за театър, кино и телевизия	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140103	Театрален грим и перуки	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140104	Аранжи- ране	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140105	Детски играчки и сувенири	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140106	Интерйо- рен ди- зайн	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140107	Силика- тен ди- зайн	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140108	Моден дизайн	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140109	Простран- ствен ди- зайн	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование
2140110	Промиш-	Трета	Завършен	Завършено

	лен ди- зайн		седми клас	средно образование
2140111	Театрална кукла	Трета	Завършен седми клас	Завършено средно образование

1.2. Изисквания към здравословното състояние на кандидатите за обучение

Кандидатът за обучение по професията "Дизайнер" - трета степен на професионална квалификация, трябва да представи медицинско свидетелство, с което удостоверява, че тази професия не му е противопоказна, съгласно чл. 14, ал. 3 от Закона за професионално образование и обучение (ЗПОО).

2. Профил на професията

2.1. Дейности, предмети и средства на труда и професионални компетенции по специалности

Основните характеристики на профила на професията, диференцирани по специалности, са представени в табл. 2.

Таблица 2

Описание на трудовите дейности (задачи)	Предмети и средства на труда	Професионални компетенции		
		знания за:	умения за:	професионално-личностни качества
1	2	3	4	5
Специалност 2140101 "Театрален, кино- и телевизионен декор"				
1. Разчита и анализира чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми.	Чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми; Инструменти за измерване и изчисляване; Компютър със специализирани програмни продукти.	Чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми; Технологии за изработване на декор; Използвани инструменти и материали; Специфика на изискванията към декора в различните медии; Специализирани програмни продукти.	Разчитане и анализиране на чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми; Обработване на чертежи, грундрис с помощта на компютър и подходящи програмни продукти; Планиране и организиране на дейността.	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Усет за форма и пространство; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност.
2. Изготвя схеми, чертежи и	Материали за чертане и	Видове чертежи, грундрис,	Чертане на схеми, чертежи и	Пространствена представа и

скици за изработване на декор. Извлича и анализира изобразителен материал от албуми, книги, справочници, Интернет.	рисуване; Инструменти за измерване и изчисляване; Компютър с подходящи програмни продукти; Албуми, книги, справочници.	схеми и технологични схеми; Технология на производство в различните медии; Интернет; Термини по специалността на чужд език; Видове програмни продукти за създаване на векторни и растерни изображения - възможности, потребителски интерфейс и инструкции за работа.	скици за изработване на декор - на ръка или с помощта на компютър с подходящи програмни продукти; Намиране на информация в Интернет; Оформяне; планиране и организиране на дейността.	въображение; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
3. Разработва технологични схеми за изработване на декор.	Инструменти за измерване, изчисляване и записване; Проекти, чертежи, грундрис, конструктивни схеми; Разходни норми за материали; Каталози и мостри от използваните материали.	Използвани материали; Използвани инструменти; Технологии за изработване на декор; Специфика на изискванията към декора в различните медии; Организация на работата в изпълнителско ателие.	Спазване последователността на операциите съобразно технологичните изисквания на дадената медия и наличните кадри, оборудване и ресурси.	Умения за вземане на решения; Логично мислене и комбинативност; Планиране и организиране на дейността; Интелектуални способности; Дисциплинираност.
4. Разработва разходни норми на използваните материали.	Инструменти за измерване, изчисляване и записване; Разходни норми за материали; Нормативни документи; Техническа документация; Ценоразписи, счетоводна документация и др.	Използвани материали; Използвани инструменти; Технологии в изработката на декор; Методи за определяне разходите на материали и труд; Специфика на изискванията към декора в различните медии; Основни счетоводни дейности.	Работа с инструменти за определяне на размер, обем, плътност, време; Изчисляване на оптималните разходи на материали и труд; Обработване и представяне на информацията с помощта на компютър и подходящ софтуер.	Логическо мислене; Планиране и организиране на дейността; Математически способности; Упражняване на контрол; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност.
5. Изработва шаблони, кройки, гипсови калъпи.	Материали: гипс, картони, мукави, глина; Инструменти за изработване на шаблони, кройки, гипсови калъпи; Инструменти за измерване и изчисляване; Инструменти за увеличаване и прожектиране;	Технология за изработване на шаблони, кройки, гипсови калъпи; Използвани материали; Използвани инструменти; Начини за работа с различни мащаби и преминаването от един в друг.	Изработване на шаблони, кройки от картон и мукава; Изработване на модели от глина; Изработване на калъпи от гипс, силикон, епоксидна смола в съответствие с технологичните изисквания; Оформяне; планиране и организиране на дейността.	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.

	Чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми.			
6. Изработка имитации на различни материали.	Грундове, бои, лепила, лакове, бронз, опостнителни; Материали за основа; Четки, валяци, тампони, ножове, компресор с пистолет, линии, стативи; Проекти, модели и мостри.	Бои - темперни, акрилни, постни; Лепила - тапетно, туткалакрилатно, полипропиленово, силиконово и др.; Пълнители, опостнителни, лакове; Използвани инструменти - различни видове четки и специфичната им употреба, валяци, тампони; Начини за имитация на дърво, метали, камък, мазилки, патини; Начини за обработка и имитация на различни видове текстил.	Грундиране, декориране; Имитация, лакиране, имитация на различни материали; Текстилна обработка на плат и сглобяване на театрален костюм; Спазване на технологичната последователност.	Пространствена представа и въображение; Добра памет; Умения за вземане на решения; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
7. Изработка обемни бутафорни форми, театрален реквизит или аксесоар по различна технология.	Материали за изработване на обемни: стиропор, целулозни маси, картони, мукави; Материали за каширане - различни видове хартии, платове; Ножове и машини за обработка на стиропор, шкурки; Грундове, бои, лепила, лакове, бронз, опостнителни; Четки, валяци, тампони, ножове, компресор с пистолет, линии, стативи; Проекти, модели и мостри.	Материали за изработване на обемни форми; Грундове, бои, лепила, пълнители и лакове, опостнителни; Използвани инструменти - видове четки и специфичната им употреба, валяци, тампони; Начини за имитация на различни материали; Конструктивни особености и изисквания към различните обемни форми, реквизит или аксесоар в зависимост от употребата им; Пропорции на човешкото тяло.	Работа с мащаби; Моделиране, шлайфане, каширане, грундиране, декориране и патиниране; Имитация на различни материали; Спазване на технологичната последователност.	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Усет за форма и пространство; Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
8. Изработка мека кулиса (декор) за нуждите на театъра, киното, телевизия и	Грундове, бои, лепила, лакове, бронз, опостнителни; Четки, валяци, тампони,	Технология за изработването на мека кулиса (декор); Различни видове инструменти и	Работа с мащаби; Грундиране, рисуване, декориране, патиниране;	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения;

др.	ножове, компресор с пистолет, линии, стативи; Проекти, чертежи, конструктивни и технологични схеми; Инструменти за измерване и изчисляване; Инструменти за увеличаване и прожектиране.	материали; Начини за имитация на различни материали; История на изкуството; История на театъра; Стиллове и характерните за тях изразни средства.	Имитация на различни материали; Спазване на технологичната последователност; Планиране и организиране на дейността; Оформяне на продукта.	Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
9. Изработва твърда кулиса (декор) с пластични елементи за нуждите на театъра, киното, телевизията и др.	Грундове, бои, лепила, лакове, бронз, опостнителни; Четки, валяци, тампони, ножове, компресор с пистолет, линии, стативи; Проекти, чертежи, конструктивни и технологични схеми; Инструменти за измерване и изчисляване; Инструменти за увеличаване и прожектиране.	Технология за изработването на твърда кулиса (декор) с пластични елементи; Използвани инструменти и материали; Начини за имитация на различни материали; История на изкуството; История на театъра; Стиллове и характерните за тях изразни средства.	Работа с мащаби; Моделиране, шлайфане, каширване, грундиране, рисуване, декориране, патиниране; Имитация на различни материали; Спазване на технологичната последователност; Оформяне на продукта; Планиране и организиране на дейността.	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
10. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, Интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация; Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
11. Планира и организира работата в изпълнителско ателие, на сцена или на	Инструменти за измерване, изчисляване и записване; Проекти, чертежи, грундрис,	Технология и техника на кино-, телевизионното и театралното производство;	Планиране и организиране работата в изпълнителско ателие; Контрол и оценка на	Умения за вземане на решения; Логично мислене и комбинативност; Генериране на идеи и

снимачна площадка.	конструктивни схеми, макет; Разходни норми за материали; Каталози и мостри от използваните материали; Нормативни документи за организация и управление на производство.	Специфика на изискванията към декора в различните медии; Различни видове материали и инструменти; Технологии в изработката на декор; Организация на работата в изпълнителско ателие; Стопански маркетинг и мениджмънт; Управление на екип; История на изкуството; История на театъра; Стилове и характерните за тях изразни средства; Термини по специалността на чужд език.	изпълнението на поставените задачи съобразно изискванията на проекта; Работа с хора, организиране на колективна трудова дейност; Комуникация на чужд език; Организиране на колективна трудова дейност; Упражняване на контрол и оценяване на дейността на други хора.	нестандартни решения; Планиране и организиране на дейността; Технически усет и способности; Умения за устно изразяване; Готовност за работа в екип; Умения за работа с хора; Отговорност; Инициативност.
12. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудоправни отношения между художник и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност; Активност.
13. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства.	Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работното място; Правила за безопасна работа с материали, инструменти и машини; Изисквания при работа с леснозапалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Правилно реагиране при бедствия и аварии; Оказване на долекарска помощ, бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Поддържане на ред и чистота на	Умения за вземане на решения; Лична отговорност и самоконтрол; Отговорност; Прецизност; Точност; Трудова дисциплина.

работното място.				
Специалност 2140102 "Художествено осветление"				
1. Разчита сценографски проекти, грундриси и осветителни партитури.	Проекти; репродукции; макети и чертежи; Пособия за чертане; Сценични постановки.	Техника на изчертаване и записване на грундрис и осветителна партитура; Технология при работа с темперни, акварелни и акрилни бои.	Изчертаване на грундрис и записване на осветителна партитура; Сравняване на сценичното произведение и проекта.	Зрителна памет; пространствено ориентиране; Усет за форма и пространство; Добро усещане за цвят и светлина; Сръчност; Способност за анализ и оценка; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност.
2. Изработва цветна композиция от геометрични тела или архитектурни елементи в сценично пространство.	Пособия за чертане; Моливи, четки, бои (акварел, темпера, акрил); Аерограф.	Закони на въздушната и линейната перспектива; Техника и технология при работа с постни бои; Цветове - гама, цвят, колорит, тон, нюанс и др.	Чертане; Работа с мащаби; Рисуване с постни бои с много точен светлинен и цветови нюанс.	Наблюдателност; Пространствено виждане и въображение; Чувство за точен нюанс; Интелектуални способности; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Способност за самостоятелна работа.
3. Работи с осветителни тела и уредби за художествено сценично осветление.	Сценични осветителни тела: прожектори, вани, спотове; Спомагателно оборудване, филтри; Устройства за включване на сценична апаратура; Електрически измервателни апарати и инструменти за електрически монтаж; Компютризиран пулт за управление.	Устройство, принципи на действие, типове, маркировка и приложение на осветителните тела за сценично осветление; Светлотехнически характеристики; Изисквания към осветителната апаратура.	Избор на осветителни тела и разполагане на осветителна апаратура върху сцена; Работа с компютризиран пулт за управление.	Добра памет; Прецизност и точност при работа; Самостоятелно мислене; Технологична дисциплина; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Способност за самостоятелна работа; Работа в екип.
4. Работи с осветителни тела и уредби за кино- и телевизионно студио.	Осветителни тела за кино- и телевизионно студио; Електрически измервателни уреди, инструменти за електрически монтаж; Електрозахранване; Компютризиран пулт за управление.	Особености на студийното осветление (рисуващо, подсветка, контражурно, фоново и др.); Светлинни ефекти; Подреждане на осветлението; Контрол на светлината.	Разполагане и последователност на свързване на осветителни тела и апаратура; Работа с електрически инструменти и измервателни уреди.	Добра памет; Наблюдателност; Точност при работа; Самостоятелно мислене; Технологична дисциплина; Работа в екип.
5. Работи с осветителни тела и	Осветителни тела за	Изисквания към осветлението на	Избор и техническо обслужване	Добра памет;

уредби за интериорно и екстериорно осветление.	интериорно и екстериорно осветление; Електрически измервателни уреди; Инструменти за електрически монтаж; Електрическа захранваща апаратура.	магазини, хотели, витрини, паметници, водни и зелени площи; Специфика на работа с различните уредби за интериорно и екстериорно осветление.	на осветителни тела и апаратура; Разполагане и последователност на свързване на осветителните уредби; Работа с електрически инструменти и измервателни уреди.	Точност при работа; Съобразителност; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Способност за самостоятелна работа; Самостоятелно мислене; Технологична дисциплина; Работа в екип.
6. Проектира светлинни картини за интериорно и екстериорно осветление.	Пособия за чертане; Бои (акварел, темпера, акрил); Картон; Компютър със специализирани програмни продукти.	Принципи за проектиране на светлинни картини за интериорно и екстериорно осветление; Видове живописни техники.	Психологически внушения чрез светлина; Работа с компютър и специализирани програмни продукти за създаване на триизмерни пространствени обекти,	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Готовност за самостоятелен труд; Хрумвания и импровизации.
7. Проектира отделни статични и динамични светлинни картини при изработване на сценографски проект.	Пособия за чертане; Бои (акварел, темпера, акрил); Картон; Компютър със специализирани програмни продукти.	Изисквания към интериорното и екстериорното осветление; Работа с различни живописни техники; Работа със специализирани програмни продукти за създаване на пространствени обекти и обработване на светлината.	Психологически внушения чрез светлината; Работа със специализирани програмни продукти за създаване на пространствени обекти и светлинна обработка; Планиране и организиране на дейността.	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Готовност за самостоятелен труд, хрумвания и импровизации; Художествен усет и наблюдателност.
8. Управлява електрически уредби за художествено осветление. Работи с електрически регулатор за управление на осветителни уредби.	Чертожни инструменти; Каталози за осветителни тела и техните технически данни; Кабели и предпазители, тиристорен регулатор за управление на електрически уредби за художествено осветление.	Технически параметри на осветителните тела и електрическите уредби; Осветителни тела, проводници и кабели и начина на тяхното полагане и свързване; Електронни средства за управление на електрическа уредба за художествено осветление; Устройство, принцип на действие, монтаж и експлоатация на осветителни уредби.	Инсталиране и изчисление на електрически мощности; Разполагане и последователност на свързване на осветителна уредба и пулта за управление; Защита на електрическите уредби.	Зрителна и технологична точност; Проява на творчество; Работа в екип; Съобразителност.
9. Изработва прототип на	Пособия за чертане;	Закони на въздушната и	Изработване на техническа	Естетически усет;

нестандартно осветително тяло (маска, луна и др.).	Картони, бои, четки и др.; Стъкло, пластмаса, хартия, бои, лепила, кабели, нисковолтови лампи, светодиоди, батерии, прекъсвачи.	линейната перспектива; Цветове - гама, цвят, колорит, тон, нюанс и др.; Електрическа схема и параметри на осветителните източници; Грундрис; Спецификация на материалите; Правила за безопасна работа и демонстрация на изделието.	документация: работна скица, чертеж, разчет на необходимите материали, направа на електрическа схема; Разработване на технологичен план за последователността на работа; Изработване на изделието.	Прецизност; Добра памет; Зрителна и техническа точност; Проява на творчество; Хрумвания и импровизации; Усет за форма и пространство; Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Работа в екип.
10. Изработва светилник за сцена по предварително избран проект.	Пособия за чертане, картони, бои, четки, стъкла и пластмаси, лепила; Кабели, щепсел, светлинни източници, прекъсвач, фасунги.	Закони на въздушната и линейната перспектива; Цветове - гама, цвят, колорит, тон, нюанс и др.; Светлотехнически характеристики на осветително тяло; Електрическа схема на осветително тяло; Спецификация на материалите.	Изработване на техническа документация: работна скица, чертеж, разчет на необходимите материали, направа на електрическа схема; Разработване на технологичен план за последователността на работата; Изработване на изделието.	Добра памет; Зрителна и техническа точност; Проява на творчество; Хрумвания и импровизации; Усет за форма и пространство; Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Работа в екип.
11. Проектира и изработва художествено осветление за цялостен спектакъл или за обект.	Пособия за чертане, картони, бои, четки и други; Компютър със специализирани програмни продукти.	Светлина и сцена; Светлината като материя; Видове светлина; Специфика на сценичното и игровото пространство в театър, опера, куклен театър, кино; Композиция на модули и сценична среда; Цветно осветление; Изисквания към сценичната светлина; Драматичен материал; Режисьорски решения; Сценографска концепция; Готов декор и мизансцен.	Разчитане на сценографски проект; Проектиране на отделни статични и динамични картини и свързването им в цялостен спектакъл; Работа със специализирани програмни продукти за създаване на пространствени обекти и светлинна обработка; Изработване на художествено осветление за цялостен спектакъл при спазване на технологичната последователност.	Самостоятелно творческо мислене; Добра памет; Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Усет за форма и пространство; Интелектуални способности; Готовност за самостоятелен труд; Хрумвания и импровизации; Работа в екип.
12. Участва и организира групата на осветителите по време на репетиция.	Осветителна апаратура с пулт за управление; Готов спектакъл или студио (като постановка).	Възможности и параметри на осветителната апаратура; Сценография и пространство.	Намиране на оптимален вариант на осветеност; Постигане на определено внушение чрез специфично художествено осветление за всяка отделна картина;	Самостоятелно творческо мислене; Работа в екип; Съобразителност; Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения;

13. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудовоправни отношения между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Планиране и организиране на дейността. Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Умения за пренагласа; Дисциплинираност. Комуникативност; Мотивираност; Мобилност; Активност; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа.
14. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, Интернет, мултимедия.	Специализирани програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация; Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
15. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства.	Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работното място; Мерки за защита от действието на електрически ток; Правила за безопасна работа с материали, инструменти и машини; Изисквания при работа с леснозапалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Правилно реагиране при бедствия и аварии; Оказване на долекарска помощ, бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Поддържане на ред и чистота	Умения за вземане на решения; Лична отговорност и самоконтрол.

на работното място.				
Специалност 2140103 "Театрален грим и перуки"				
1. Извлича информация от драматургичен материал, произведения на изкуствата, печатни произведения и други източници.	Художествена литература; Драми; Либрета; Сценарии; Списания; Албуми; Снимков материал; Интернет.	Теория и история на изкуствата; Развитие на стиловете през вековете; Развитие на естетическия критерий; Съвременни модни тенденции.	Намиране на информация от различни източници; Анализ на информацията.	Концентрация на вниманието и наблюдателност; Добра памет; Логическо мислене и комбинативност; Съобразителност; Пространствена представа и въображение; Генериране на идеи и нестандартни решения; Хрумвания и импровизации; Умение за изразяване.
2. Разчита дизайнерски проекти, чертежи и скици.	Дизайнерски проекти, чертежи и скици.	Съдържание на дизайнерски проекти, чертежи и скици.	Анализ на готов проект; Извличане на информация от проект; Изработка на технологично издържано изделие въз основа на проект.	Способност за откриване; Разпознаване; Запомняне на обекти; Съобразителност; Способност за анализ и синтез на информация и др.
3. Изработва проекти за грим и перуки.	Скици, чертежи, проекти; Бои, четки, картон и други материали.	Драматургия; Изобразителни изкуства; Съвременни модни тенденции.	Използване на информация, получена по различен начин; Рисуване и моделиране.	Умения за оформяне; Въображение; Логическо мислене и комбинативност; Хрумвания и импровизации; Готовност за самостоятелен труд.
4. Създава технологичен модел за изработване на грим и перуки.	Проект, скици, чертежи; Формуляри и средства за писане; Нормативни документи; Техническа документация; Ценоразписи; Счетоводна документация и др.	Видове технологии; Технологични изисквания за изпълнение на всяка операция; Основни счетоводни дейности.	Рационално подреждане на етапите при изработка и изпълнение на грим и перуки; Изпълнение на грим и перуки; Расчет на материалите; Постигане на качество при изпълнение на грим и при изработка на перукачески изделия; Калкулиране на стойности; Откриване и отстраняване на дефекти.	Самостоятелно мислене; Адаптивност; Комбинативност; Съобразителност; Отговорност; Инициативност; Художествен вкус; Прогностично мислене; Готовност за самостоятелна работа.
5. Гримира човешко лице и тяло.	Материали за грим; декоративна козметика;	Възможности и качества на инструментите и пособията за	Изпълнение на грим върху човешко лице и тяло за:	Усет за форма и цвят; Умение за изобразяване и

	материали за сценичен грим; материали за пластичен грим; средства за рисуване върху тяло; Козметични препарати; Инструменти и пособия за гримиране.	гримиране; Състав и качества на материалите за гримиране; Анатомия и пластика на човешкото лице и тяло; Изобразителни възможности на цветовете и формите; Развитие на грима и козметиката през вековете; Хигиенни и технически изисквания за грим.	- всекидневието; - сцена (театър, опера, балет и др.); - телевизия и кино; - фестивали и карнавали; - модни представления.	оформяне; Наблюдателност; Въображение; Способност за импровизация; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Умения за работа с хора и др.
6. Изработка перуки и перукерски изделия.	Материали за перуки: коса, текстилни материали, химически препарати за обработка на коса и др.; Инструменти и пособия за перукерство: калъпи, перукерски дарак, стан за треси, картеч, игли за кнютфане, маши и нагреватели за маши, ножици, карфици, игли, конци, напръстници, шивашки сантиметър и др.; Фризьорски инструменти и материали; Кройки, шаблони, мерки; Проекти, скици и др.	Приложимост на перукерските инструменти и пособия; Качества и свойства на материалите за перукерство; Използване на фризьорски материали и пособия; История на перукерството и прическите; Хигиенни норми.	Манипулации при обработка на коса; Изработка на кройки и монтюри за перуки и перукерски изделия; Основни техники за прикрепване на косъм - кнютфане, трес; Фризиране на перуки и перукерски изделия; Монтиране на перука и/или перукерски изделия върху глава и лице; Вграждане на малки перукерски форми към собствена коса.	Умения за пренагласа; Сръчност; Прецизност; Издръжливост; Дисциплинираност; Усет за форма; Готовност за самостоятелна работа; Умение за оформяне; Умение за работа с хора; Коректност.
7. Прави прически от жива коса.	Фризьорски инструменти: ножици, гребени, четки, маши, ролки, сешоари, фиби, фуркети и др.; Фризьорски материали: бои за коса, къдрин, шампоани, гелове, лак за коса и други стилизиращи средства.	Структура и свойства на живата човешка коса; Приложимост на фризьорските инструменти; Качества и използваемост на фризьорските материали; Исторически стилове в прическата; Здравословни и безопасни норми на труд.	Изработка на прическа от жива коса.	Сръчност; Прецизност; Отговорност; Умение за работа с хора; Готовност за самостоятелен труд; Коректност и такт; Хрумвания; Импровизации.
8. Изработка бутафорни	Четки, валяци, тампони;	Материали за изработване на	Работа с различни материали и	Пространствена представа и

аксесоари по различна технология.	Бои, лепила, бронз, опостнителители; Материали за изработване на обеми: стиропор, целулозни маси; Материали за каширане: различни видове хартия, плат; Ножове и машини за обработка на стиропор, шкурка.	обемни форми; Видове бои: темперни, акрилни; Лепила - постно (тапетно, туткал), акрилатно, полипропиленово, силиконово и др.; Пълнителители и опостнителители; Инструменти - различни видове четки и специфичната им употреба, валяци, тампони; Начини за имитация на различни материали.	инструменти; Имитация на различни материали.	въображение; Усет за форма и пространство; Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
9. Организира и планира дейността си в цялостния процес на създаване на сценичен продукт - на техническа конференция, в ателие, на сцена, на снимачна площадка.	Нормативни документи; Скици, проекти; Ценоразписи; Офис техника.	Нормативна уредба в отрасъла; Организация и планиране на дейността в малко предприятие (ателие); Организация на дейността в театър, кино, телевизия.	Умения за създаване на адекватни условия за труд в ателие; Планиране и организиране на дейност; Работа в екип извън ателие; Предприемачество.	Умения за вземане на решения; Добра памет; Логическо мислене и комбинативност; Прогностично мислене; Умение за работа с хора; Отговорност; Самоконтрол; Предприемчивост; Инициативност.
10. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, Интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация; Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
11. Изпълнява всички задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни	Здравословни и безопасни условия на труд; Начини за безопасна работа с инструменти и материали; Правила при работа с лесно	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност; Лична отговорност и самоконтрол.

изисквания.	запалими материали.	средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.		
Специалност 2140104 "Аранжиране"				
1. Изработва идеен проект по зададена тема.	Темперни бои, кадастрон, цветни хартии, туш, моливи; Макетен нож, тушовки, четки; Нагледни материали, албуми, книги.	Основни художествени принципи на композицията; Графични техники; Съвременни технически средства за реклама; Съвременни методи и подходи в рекламата.	Избор на подходящ творчески метод за извеждане на идеята; Избор на графична техника; Съчетаване на художествените средства, съответстващи на решението, мащаба на експонатите и характера им; Избор на идея, съответстваща на целите на рекламната задача.	Наблюдателност; Находчивост; Артистичност; Образно мислене; Генериране на идеи и нестандартни решения; Пространствена представа и въображение; Самостоятелност; Самоконтрол.
2. Аранжира витрина, щанд, експозиция и др.	Хартии, кадастрони, бои, лепила, универсален реквизит; Ножица, клещи, макетен нож, чук, отвертка, корда, карфици, пирони; Рекламни материали, диапозитиви, албуми.	Устройство на витрината; Монтаж и начини на използване на универсалния реквизит; Правилно използване на осветлението; Технология и материалознание; Противопожарна охрана и техника на безопасност.	Разчитане на работни чертежи; Използване на изразните средства на композицията; Ползване на подходящ реквизит и помощни средства; Прецизна техника на изпълнение.	Отговорност; Прецизност; Точност; Усет за форма и пространство; Умение за импровизация; Технически усет и способности.
3. Проектира и изпълнява художествен реквизит.	Хартии, кадастрони, бои, лепила, разнородни материали; Ножица, клещи, макетен нож, чук, отвертка, корда, карфици, пирони.	Художествен образ в други изкуства; Връзка между стока и художествен реквизит, аксесоари и експонати; Свойства и качества на материалите.	Прилагане на подходящи изразни средства; Използване на елементи от всички жанрове, изкуства, аудио-визуални и кинетични средства; Подбор и комбиниране на различните материали, фактури, цветове и др.	Трудова дисциплина; Добър вкус; Изобретателност; Умение за пренагласа; Индивидуална работа; Работа в група.
4. Изработва обемни бутафорни форми реквизит или аксесоар по различна технология.	Материали за изработване на обемни: стиропор, картони, мукави; Материали за каширане:	Материали за изработване на обемни форми; Грундове, бои, лепила, пълнители, лакове, опостнители;	Прехвърляне на чертеж в обемна форма; Работа с мащаби; Моделиране, шлайфане,	Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Усет за форма и пространство;

	различни видове хартии, платове; Ножове и машини за обработка на стиропор, шкурки; Грундове, бои, лепила, лакове, бронз, опостнителни; Четки, валяци, тампони, ножове, компресор с пистолет, линии, стативи; Проекти, модели и мостри.	Инструменти - различни видове четки и специфичната им употреба, валяци, тампони; Начини за имитация на различни материали; Конструктивни особености и изисквания към различните обемни форми, реквизит или аксесоар в зависимост от употребата им; Пропорции на човешкото тяло.	каширане, грундиране, декориране и патиниране; Имитация на различни материали; Спазване на технологичната последователност.	Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации.
5. Разчита и анализира чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми.	Чертежи, конструктивни и технологични схеми; Инструменти за измерване и изчисляване; Компютър със специализирани програмни продукти.	Чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми; Технологии за изработване на декор; Използвани инструменти и материали; Специфика на изискванията към декора в различните медии; Програмни продукти за чертане.	Разчитане и анализиране на чертежи, грундрис, конструктивни и технологични схеми; Обработване на чертежи, грундрис с помощта на компютър и подходящи програмни продукти; Планиране и организиране на дейността.	Добра памет; Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Усет за форма и пространство; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност.
6. Чертае схеми, чертежи и скици за изработване на витрина. Извлича и анализира изобразителен материал от албуми, книги, справочници, Интернет.	Материали за чертане и рисуване; Инструменти за измерване и изчисляване; Компютър с подходящи програмни продукти; Албуми, книги, справочници.	Видове чертежи, схеми; Технология на експонирането в различни производствени сфери; Програмни продукти, използвани за чертане; Чужд език на необходимото ниво.	Чертане на схеми, чертежи и скици за изработване на витрина - на ръка или с помощта на компютър и подходящите програмни продукти; Планиране и организиране на дейността; Намира необходимата информация в различни източници.	Пространствена представа и въображение; Добра памет; Умения за вземане на решения; Умения за пренагласа; Усет за форма и пространство; Умения за оформяне; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания; Импровизации.
7. Разработва разходни норми на използваните материали.	Инструменти за измерване, изчисляване и записване; Разходни норми за материали; Нормативни документи; Техническа документация; Ценоразписи, счетоводна документация и др.	Материали и инструменти за работа; Технологии, използвани в изработването на витрина или щанд; Методи за определяне разходите на материали и труд; Специфика на изискванията към	Работа с инструменти за определяне на размери, обеми, плътност, време; Изчисляване на оптималните разходи на материали и труд; Обработване и представяне на информацията с помощта на компютър и подходящи	Логическо мислене; Планиране и организиране на дейността; Математически способности; Упражняване на контрол; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност.

		витрината при различните видове стоки (продукти); Основни счетоводни дейности.	програмни продукти.	
8. Разработва технологични схеми за изработване на витрина, щанд, експозиционна площ.	Инструменти за измерване, изчисляване и записване; Проекти, чертежи, конструктивни схеми; Разходни норми за материали; Каталози и мостри от използваните материали.	Използвани материали; Използвани инструменти; Технологии, използвани в изработката на витрина; Специфика на изискванията към витрината при различните видове експозиция; Организация на работата в изпълнителско ателие.	Спазване последователността на операциите съобразно технологичните изисквания на дадения продукт и наличните възможности, оборудване и ресурси.	Умения за вземане на решения; Логично мислене и комбинативност; Планиране и организиране на дейността; Дисциплинираност.
9. Макетира витрини, щандове, изложби по зададен проект.	Макетен нож, ножица, плотер; Цветни хартии, картон, кадастри, бои, лепила; Рекламни материали, диапозитиви, албуми; Работно облекло.	Видове реквизит; Експозиционна графика и шрифт; Различни видове аксесоари.	Асоциативно интерпретиране; Съчетаване на цвят с пластичен елемент; Използване на видовете шрифт и рекламна графика; Работа с универсален реквизит - комбиниране, модифициране и реализиране на рекламната задача.	Отговорност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група.
10. Организира и планира дейността си в цялостния процес на аранжирането.	Нормативни документи; Скици, проекти; Ценоразписи и др.; Офис техника.	Нормативна уредба в отрасъла; Организация и планиране на дейността в малко предприятие (ателие).	Създаване на адекватни условия за труд в проектантско и в изпълнителско ателие; Работа в екип извън ателие; Планиране и организиране на дейност; Предприемачество.	Умение за пренагласа; Умение за вземане на решение; Добра памет; Логическо мислене и комбинативност; Съобразителност и гъвкавост; Прогностично мислене; Умение за работа с хора; Отговорност; Самоконтрол; Предприемчивост; Инициативност.
11. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, Интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация; Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност;

			изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
12. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни изисквания.	Здравословни и безопасни условия на труд; Начини за безопасна работа с инструменти и материали; Правила при работа с лесно запалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност; Лична отговорност и самоконтрол.
Специалност 2140105 "Детски играчки и сувенири"				
1. Проектира детски играчки и сувенири от различни материали (дървесина, текстил, хартия).	Чертожни инструменти, четки, валяци за боя, ножици, макетни ножове; Паус, картон, цветна хартия, моливи, тушове, бои; Енциклопедии, научни справочници, каталози с нагледни материали.	Методиката на проектиране; Обобщаване, хиперболизация; Стилизация; Пропорции, мащаби, техническо чертане; Организация на работното място.	Проектиране на изделие, съобразено с различните материали, възрастови групи, ергономични стандарти; Изработване на техническа документация.	Асоциативно мислене; Способност за интерпретация; Въображение; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група.
2. Стилизира, комбинира и съчетава геометрични форми и човешки и животински образи, създава художествен образ.	Чертожни инструменти, четки, валяци за боя; Паус, картон, цветна хартия, моливи, тушове, бои; Енциклопедии, научни справочници, каталози с нагледни материали.	Обобщаване, хиперболизация, стилизация; Средства и свойства на композицията; Принципи на формообразуването.	Стилизиране на човешки и животински образи; Съчетаване на геометрични форми със средствата на композицията; Прилагане на принципите на формообразуването.	Концентрация на вниманието и наблюдателност; Логическо мислене и комбинативност; Генериране на идеи и нестандартни решения; Усет за форма и пространство; Хрумвания; Импровизации.
3. Изработва чертежи, шаблони и кройки на проектираното изделие.	Чертожни инструменти; Материали: картон, хартия, молив;	Основни елементи и понятия в техническото чертане; Основни елементи на	Ползване на подходящ мащаб; Правилно използване на чертожните инструменти;	Прецизност; Точност; Индивидуална работа;

	Документация: книги и албуми с нагледни материали.	ортогоналното проектиране, проекционни равнини; Видове означения в чертежите.	Прецизно изработване на чертежи, кройки и шаблони.	Търпение и упоритост.
4. Разчита и анализира чертежи, конструктивни и технологични схеми.	Чертежи, конструктивни и технологични схеми; Инструменти за измерване; Компютър с подходящи програмни продукти.	Чертежи, конструктивни и технологични схеми; Технологии, използвани в изработката на изделието; Използвани инструменти и материали; Програмни продукти за създаване на векторни и растерни изображения - възможности, потребителски интерфейс и инструкции за работа.	Разчитане и анализиране на чертежи, конструктивни и технологични схеми; Разглежда, разчита и обработва чертежи с помощта на компютър и подходящи програмни продукти; Планиране и организиране на дейността.	Добра памет; Пространствена представа и въображение; Интелектуални способности; Дисциплинираност.
5. Работи с различни видове ръчни инструменти.	Дървен лък, трион, електрически шлайф, борапарат, пили, длета, игли, ножици, нож за кроене и др.;	Безопасна работа с ръчни и електрически машини; Приложение на различните инструменти; Физични качества на дървения материал; Технологична последователност при подготовката на материала за работа.	Правилно използване на различните видове ръчни и електрически инструменти.	Трудова дисциплина; Отговорност; Прецизност; Точност; Търпение и упоритост; Индивидуална работа; Организираност.
6. Макетира и изработва калъпи на детски играчки от глина, гипс, картон, дърво, стиропор, силикон, природни материали.	Ножици, инструменти за работа с глина и с гипс, нож за стиропор, инструменти за изработване на калъпи; Глина, стиропор, гипс, силикон, дърво; Работно облекло, маски, очила.	Свойства на материалите и начините за работа с тях; Видове калъпи и приложението им.	Правилно използване на инструментите при работа с различните материали; Леене на калъпи.	Сръчност; Прецизност; Концентрация; Устойчивост на интереса; Индивидуална работа.
7. Изработва мека (текстилна) детска играчка или сувенир.	Ножици, ножове, игли, шевни машини; Хартия, текстил, дунапрен и др.;	Технология на работа при видовете текстилни материали и пълнежи; Технологична последователност и етапи на работа; Изисквания за серийно производство;	Разкрояване, шиене, лепене, пълнене; Съчетаване на цветове и материал; Сглобяване (прикачване) на отделните елементи на изделието.	Пространствена представа и въображение; Отговорност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група.

Видове текстил и пълнежи.				
8. Изработва твърда (дървена) детска играчка или сувенир.	Дървообработващи машини и инструменти; Различни видове дърво; Престилки, маски, очила.	Технология на работа с различни видове материали; Технологична последователност и етапи на работа; Изисквания за серийно производство; Видове покрития; Видове дървесина.	Рязане, разкрояване, сглобяване, лепене; Съчетаване на цветове и материали.	Трудова дисциплина; Отговорност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група.
9. Изработва модел за пластмасова детска играчка или сувенир.	Инструменти: макетни ножове, различни видове калъпи и др. необходими инструменти; Материали.	Видове пластмаси; Технологии на производство на детски играчки от пластмаса; Технологична последователност и етапи на работа; Изисквания за серийно производство.	Рязане, разкрояване, сглобяване, лепене; Съчетаване на цветове.	Пространствена представа и въображение; Планиране и организиране на дейността; Отговорност; Прецизност; Хрумвания; Импровизации.
10. Повърхностна обработка и довършителни работи на дървени и текстилни играчки.	Инструменти: шлайф, пили, игли и др.; Материали: шкурка, вата, пластмасови елементи; Работно облекло: престилки, маски, очила.	Видове безвредни бои и лакове; Начини за полагане върху различните дървесини; Изисквания към окончателния вид на изделието.	Подбиране и съчетаване на цветове; Последователност на покритията; Работа с шлайф и шкурка.	Трудова дисциплина; Отговорност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група.
11. Организира и планира дейността си в цялостния процес на създаване на детска играчка.	Нормативни документи, скици, проекти, ценоразписи и др.; Офис техника.	Нормативна уредба в отрасъла; Организация и планиране на дейността в малко предприятие (ателие).	Умения за създаване на адекватни условия за труд в проектантско и в изпълнителско ателие; Работа в екип извън ателие; Планиране и организиране на дейност; Предприемачество.	Умение за пренагласа; Умение за вземане на решение; Добра памет; Логическо мислене и комбинативност; Съобразителност и гъвкавост; Прогностично мислене; Умение за работа с хора; Отговорност; Самоконтрол; Предприемчивост; Инициативност.
12. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, Интернет,	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация;	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти;	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и

	мултимедия.	Термини по специалността на чужд език.	Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	наблюдателност; Добра памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
13. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни изисквания.	Здравословни и безопасни условия на труд; Начини за безопасна работа с инструменти и материали; Правила при работа с лесно запалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност; Лична отговорност и самоконтрол.
Специалност 2140106 "Интериорен дизайн"				
1. Изследва основните функционални зони в интериора, анализира дейностите в тях, систематизира материалите от проучването и съставя доклад, обсъжда с възложителя изготвеното проучване.	Стандарти, анализи, сравнителни таблици, антропометрични изследвания, проучвания, доклади; Компютър с програмни продукти за създаване на текст и таблица.	Структура на отделните анализи в проучването; Оформяне на резултатите от проучването; Видове шрифтове.	Създаване на документ, обединяващ текст и таблица, съхраняване на информация в компютъра; Графично представяне на резултатите от проучването - избор на подходящ шрифт и визуално представяне; Осъществяване на социални контакти, изучаване и отчитане на човешкия фактор; Планиране и организиране на дейност.	Прогностично мислене; Дисциплинираност; Съобразителност; Визискателност; Концентрация на вниманието; Прецизност; Качествено и достъпно представяне на графичното оформление; Защита на собствено виждане; Творческа ерудиция; Комуникативни умения.
2. Разработва няколко идейни варианта (концепции, концептуални варианти)	Перспективни скици, рисунки, конструктивни чертежи, моливи, флумастери, компютър,	Етапи на дизайнерското проектиране на интериор; Специфични изразни средства и техники за представяне на	Формулиране на концепция, изграждане на изображение, представящо дадена концепция чрез скици, рисунки,	Самостоятелна работа и работа в екип; Умения за пренагласа; Логическо мислене; Творческо и

	графичен софтуер.	художествен проект; Закони на линейната и въздушната перспектива; Елементи на светлосянка и принципи за изграждане на интериорни проекти.	които да представят подробно и достоверно идеята; Разработване на детайлите - рисунки в общо положение, работни чертежи.	конструктивно мислене; Въображение; Комбинативност и комуникативни умения; Пространствено мислене.
3. Изработва меки макети на мебели от макетен картон, хартия, стиропор, пластилин, глина, фибран.	Хартия, макетен картон, стиропор, лепила, макети; Уред за рязане на стиропор, макетни ножове, ланцедки за работа с пластилин и глина; Колективни и лични предпазни средства, работно облекло.	Свойства и качества на материалите и начини за работа с тях; Правила за здравословни и безопасни условия на труд при монтажни работи.	Рязане с дизайнерски нож, биговане, лепене, разкрояване на стиропора с уред за рязане на стиропор; Моделиране с пластилин и глина; Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при макетиране.	Усет за форма и пространствено мислене; Въображение и организиране на последователността при макетирането; Прецизност на изпълнение; Точност; Сръчност; Умение за самостоятелна работа; Работа в екип.
4. Анализира различни принципни варианти и избира окончателен оптимален вариант.	Идейни варианти, скици, рисунки, конструктивни чертежи, приложения, схеми.	Функционални, конструктивни, технологически, ергономически и естетически изисквания към интериора или част от него; Идейни варианти, перспективни скици, рисунки, конструктивни чертежи, приложения; Цветови решения, предварителни цветови схеми; Скици за изясняване на конструктивни решения (разрези, сечения, експлозивни схеми и др.).	Анализиране и обосноваване на взетото решение - представяне на кратко експозе пред дизайнерския екип или клиента; Избор на краен вариант.	Комуникативност; Отговорност; Решителност; Съобразителност и гъвкавост; Пространствена представа и въображение; Умения за вземане на решения; Наблюдателност; Индивидуална работа.
5. Изработва макет на интериор от полистирол, форекс.	Макетни ножове, ръчни и електрически инструменти за работа с пластмаса, нагревател за огъване, калъпи, шлайф, пили, шкурки; Макети, полистирол (листов материал с различни дебелини), форекс, PVC-фолио, кит, лепила и	Свойства и качества на пластмасите и начини за работа с тях; Видове калъпи и приложенията им.	Икономично разкрояване на материала; Изработване на приспособления за работа и калъпи; Сглобяване на отделните елементи на макета чрез лепене, формоване, огъване по калъп чрез нагриване, охлаждане.	Концентрация; Сръчност; Прецизност; Хрумвания и иновации; Готовност за работа в екип; Готовност за самостоятелен труд.

	др.			
6. Създава мебели или единични образци на уникална мебел от различни материали.	Дървообработващи машини (абрихт, штрайхмус, циркуляр, лентов шлайф, струг за дърво, бормашина), длета, стяги; Различни видове дърво, лепила, кит за дърво; Работно облекло, маска.	Свойства и качества на различните видове дървесина; Технология и технологична последователност на работата, видове сглобки.	Разкрояване, рязане, сглобяване, лепене, шлайфане; Създаване на оптимални условия за труд в работилница по дървообработване.	Сръчност; Прецизност; Точност; Физическа работоспособност; Нестандартно мислене; Готовност за индивидуална работа; Готовност за работа в група.
7. Изработва мебел от метал.	Различни видове метали, перфоструктури, профили; Заваръчна техника, струг за работа с метали тип ХОБИ, електрическа ножовка, механична ножовка, абкант, бормашина; Лични предпазни средства.	Технологични свойства на металите; Технология на работа с различни видове метали - етапи на работа, машини и инструменти.	Разкрояване, рязане, огъване, заваряване, шлайфане, грундиране.	Сръчност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Трудова дисциплина; Концентрация.
8. Изработва макет на мебел от гипс, смола и пълнители, силикон.	Инструменти за работа; Различни видове материали: гипс, силикон, смоли, пълнители, калъпи; Макет; Лични предпазни средства, работно облекло.	Материали - свойства, технология на обработката им; Инструменти за работа; Изработване на калъпи; Нанасяне на покрития.	Изработване на арматура и оребряване на корпуса на макета; Съчетаване на различни материали; Нанасяне на изолационно покритие с бояджийски пистолет; Китосване, шлайфане.	Пространствена представа и въображение; Прецизност; Сръчност; Личностна организация и самодисциплина; Физическа работоспособност; Издръжливост на стресови ситуации.
9. Извършва повърхностна обработка и подготовка на макет за боядисване.	Шлайф, компресор за пръскане на боя, водна шкурка, шпахтел кит, разремител, нитро-целулозни бои, автоемайл лакове, шпакли; Работно облекло, маска, аспирация.	Видове бои и лакове; Начини за нанасяне на покритието; Изисквания към окончателния вид на изделието; Колористика - въздействие на цветовете; Хигиенни норми.	Работа с шлайф и шкурка; Определяне на необходимостта от боядисване; Постигане на гладкост, нанасяне на шприц кит; Нанасяне на покритие от боя с бояджийски пистолет.	Вземане на решение; Фантазия; Сръчност; Умение за оформяне; Усет за цвят; Самооценка.
10. Изработва проектна документация, изпълнява цветографичен проект.	Кадастрон, аерограф, компресор за пръскане на боя (въздушен монофазен), темперни бои "Таленс", четки, тушовки,	Методи на цветовото израждане на формата; Основни материали и пособия за изпълнение на цветови проект; Графични изображения -	Техники на изобразяване - графично и цветово.	Творческо мислене; Комбинативност; Умения за вземане на решение; Съобразителност и находчивост; Точност;

	аспирационна уредба, акрилни бои, шаблони, гума арабика, фиксатори - немска дисперсия.	линеарни, монохромни, перспективни изображения.		Прецизност.
11. Разчита и изработва техническа документация, реализира техническо решение на интериор.	Чертожни материали и инструменти, инструменти за измерване; технически документи, стандарти; Компютър със специализирани програмни продукти за създаване на векторна и растрерна графика.	Технически стандарти; Технически чертежи - условни означения, проекции, мащаби, оразмеряване; Програмни продукти за създаване на векторни и растрерни изображения - възможности, потребителски интерфейс и инструкции за работа.	Изработване на технически чертежи, разреза, сечения, разчитане на техническа документация.	Съобразителност; Пространствено въображение и представа; Конструктивно и техническо мислене; Точност.
12. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
13. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудовоправни отношения между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност.
14. Изпълнява всички трудови дейности при спазване на	Средства за обезопасяване на работното място;	Здравословни и безопасни условия за труд;	Правилно използване на лични предпазни средства;	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност;

изискванията за здравословни и безопасни условия на труд, като не замърсява с работата си околната среда.	Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни изисквания.	Начини за безопасна работа с инструменти и машини; Правила при работа с леснозапалими материали.	Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.	Лична отговорност и самоконтрол.
Специалност 2140107 "Силикатен дизайн"				
1. Проучва и анализира информация за определен вид изделия на силикатното производство; Разработва работен план.	Списания, каталози, рекламни материали, проспекти, стандарти; Компютър с интернет.	Технология на производството на силикатни изделия; Постижения в съответния отрасъл; Влияние на фактора среда; Суровини за производство на силикатни изделия; Суровини и материали в силикатното производство; Инструменти, машини и апарати за производство на силикатни изделия.	Намиране на информация в различни източници; Съставяне на сравнителни таблици по различни показатели (функционално-технически, естетически, ергономични); Класифициране и анализиране на информацията, формулиране на изводи; Определяне на отделни свойства на изделията; Разработване на план за производство.	Търпение; Упоритост; Логическо мислене; Взискателност и дисциплинираност; Съобразителност и гъвкавост; Асоциативно мислене; Трудолюбие; Сръчност.
2. Разработва идейни варианти за скици, рисунки, чертежи.	Чертожни инструменти и материали; Компютър със специализирани програмни продукти.	Техническо чертане - ортогонално проектиране, перспектива, мащаби, оразмеряване; Закони на композицията.	Изготвяне на технически чертежи.	Търпение; Сръчност; Дисциплинираност; Прецизност; Взискателност.
3. Изработване на макети в мащаб 1:2, 1:5 или 1:10.	Гипс, шпакли, ножове, механично колело за обработка на гипс, триони за рязане, фина шкурка, метални или пластмасови ленти за заграждане при отливане, кофи за забъркване на гипса.	Основни свойства на гипса; Технология на работата с гипс.	Центриране на гипсови отливки върху колело, работа с ножове при въртящ се модел и статично; Фина обработка на детайли.	Наблюдателност; Прецизност; Точност при оразмеряване и рязане.
4. Изработване на цветови и графични варианти за декор	Блажни бои, алкидни или автоемайл лакове,	Шрифтове; Видове декоративни композиции;	Работа с четка или с писец; Получаване на цветни тонове;	Търпение; Фантазия;

на окончателния макет.	компресор.	Стилизация на натурата и цветовете хармонии.	Адаптиране на цвета и декора с формата на изделието.	Наблюдателност; Сръчност; Пространствено мислене.
5. Направа на модел на изделие в мащаб 1:1.	Гипс, метални и пластмасови ленти за заграждане при отливане, ножове при обработка върху колело.	Свойства на гипса; Технология на работата с гипс.	Рязане, заглаждане, оформяне с подходящи инструменти на модели с различна форма и големина.	Сръчност; Физическа и психическа устойчивост; Наблюдателност; Дисциплинираност и вискателност.
6. Направа на калъп към модела.	Инструменти за обработка на гипс, съдове за забъркването му, плоскости за ограждане на модела, нафтено-сапунена смес за намазване на модела, глина за подмазване.	Свойства на гипса и технология на работата с гипс; Изграждане на калъпи; Варианти за два или повече елемента в калъпа.	Подготовка на гипсов разтвор за работа с ножове, ръчно или на механизано колело; Заглаждане и пасване на отделните части в калъпа.	Концентрация; Прецизност; Оригинално мислене; Готовност както за работа в група, така и самостоятелно; Дисциплинираност.
7. Подготовка на съответния формовъчен материал - пластичен (глина) или течен (шликер), стъкломаса и други.	Съдове и машина за разбъркване на шликера, втечнител, глиномес за пластичната маса, сита за прецеждане от примеси.	Свойства на суровините и материалите; Машини и агрегати в технологичния цикъл.	Получаване на нужен вискозитет и пластичност на формовъчния материал; Формуване, съобразено с вида на изделието.	Търпение; Сръчност; Прецизност; Дисциплина; Концентрация на внимание.
8. Формуване на изделия от готов калъп.	Маса, гуми за стягане на калъпите, кана за наливане, гумен чук за набиване на пластична маса, стелажи с дъски за подреждане и оттичане на наляти калъпи.	Времетраене при набиране на формата, зърнометричен състав, гъстота на формовъчните смеси.	Наливане и отливане от калъпите; Формуване и изваждане на готовите изделия.	Дисциплинираност; Последователност; Повишено внимание; Наблюдателност; Търпение.
9. Изсушване на готовите изделия и първо изпичане на бисквит.	Ножчета за ретуширане, лабораторна пещ за сушене, пещ за бисквитно и глазурно изпичане с възможност за регулиране и отчитане на температурния режим.	Режим на сушене, възможни дефекти и причините за тях.	Регулиране на температурния режим при сушене и изпичане; Ретуш на ръбове върху формата, оставени от елементите на калъпа.	Сръчност; Наблюдателност; Прецизност; Съобразителност; Дисциплина.
10. Глазиране и повторно изпичане.	Ръчно колело (диск), подложка за бисквитираните изделия, буркан с дюза за	Свойства на глазурата, нанасяне на глазурата, възможни дефекти и причините за тях.	Подготвяне на глазурната смес; Нанасяне на глазурната смес по различни начини - с четка, с пулверизатор, чрез потапяне,	Хигиена на работното място; Търпение; Прецизност; Дисциплинираност; Концентрация.

	изпръскване, компресор, кана за глазурната смес, дунапренова гъба за почистване.		чрез обливане.	
11. Нанасяне на декори, надглазурно и трето декоративно изпичане.	Дикьбол, терпентин, плоски четки и четки с връх, надглазурни бои, перодръжка с писец, колоидно злато, ръчно колело - диск за декориране, бои за ситопечат, пещ с отдушник за вредни емисии.	Свойства на надглазурните бои; Декоративни техники; Ситопечатни техники; Температурен режим за изпичането на надглазурните бои; Обезопасяване от пожари.	Подготовка на надглазурни бои; Работа с четка или с писец върху пространствени форми; Направа на копирки, базирани на ситопечатната техника; Регулиране на температурния режим.	Творческо мислене; Комбинативност; Съобразителност; Точност; Прецизност.
12. Изработване на модел за стъклено изделие; Направа на проект в скица и чертеж; Моделиране на модел от пластичен материал, а след това и от гипс.	Пластична маса, гипс, инструменти за тяхната обработка, механично колело за обработка на гипса, чертожни инструменти, метални или пластмасови ленти за ограждане при наливане.	Технология за производство на стъкло; Видове стъкла, суровини и състав на стъклотмасата; Функционалност на формите.	Подготовка на гипсов разтвор за отливане; Обработка на гипс с механично колело и ножове; Изработване на кальпи от подходящ материал, съобразен с вида на стъклотмасата и начина на формуване.	Сръчност; Прецизност; Точност; Концентрация; Новаторско мислене и комбинативност.
13. Изработване на стъклени изделия чрез студена обработка на стъклото. Декориране на изделията.	Темперирани късове стъкло; Изделия от меко стъкло, годни за студена обработка; Машини за студена обработка и инструменти; Паста за полиране, силикон и аптечка.	Работен режим на машините и начини за тяхното използване и контролиране; Безопасна работа с различните видове инструменти; Видове камъни; Обработване на различни видове камъни; Работа с четка и инструменти за гравирание.	Обработка на стъкло - с машини или инструменти, рязане, шлайфане, полиране; Избор на подходящи за изделието бои и разтворители към тях; Полагане на декорацията с бои и четка или чрез гравирани апарати.	Дисциплинираност; Търпение; Прецизност; Концентрация; Трудолюбие.
14. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет;

			необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Художествен вкус.
15. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудовоправни отношения между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност.
16. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни изисквания.	Здравословни и безопасни условия за труд; Начини за безопасна работа с инструменти и машини; Правила при работа с леснозапалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти, машини и агрегати; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност; Лична отговорност и самоконтрол.
Специалност 2140108 "Моден дизайн"				
1. Разработва, описва, анализира и презентира художествена модна скица (проект), фотос, оригинал на облекло с аксесоари (с бугиково предназначение).	Художествена модна скица, фотос, оригинал на облекло и аксесоари към него; Изобразителни материали.	Характеристика на исторически, национални и съвременни форми на облеклото и аксесоарите; Силуети; Конструкции; Текстилни материи, десени, цветознание.	Устно и писмено изразяване; Боравене с терминология и понятия от историческото, националното и съвременно облекло; Разпознаване на текстилни суровини и материи; Цветови хармонии и гами.	Умение за устно и писмено изразяване; Концентрация на вниманието; Наблюдателност; Артистичност; Образно мислене; Пространствена представа и въображение; Самостоятелност.
2. Спазва етапите за реализирането на модела и	Работна документация; Технологичен план.	Последователност и технологично изпълнение на	Планиране на изпълнението в правилна технологична	Логическо мислене и комбинативност;

аксесоарите в материал.		модела и допълненията към него с традиционни и нетрадиционни методи и материали.	последователност.	Съобразителност; Добра памет; Гъвкавост; Находчивост; Художествен вкус; Генериране на идеи и нестандартни решения.
3. Избира традиционни и уникални текстилни и помощни материали.	Платове, кожи, хастари, конци, копчета, галантерийни допълнения.	Свойства, характеристики и предназначение на материалите.	Разпознаване и правилно използване на материалите; Използване на терминология.	Умения за оформяне; Пространствена представа и въображение; Логическо мислене и комбинативност; Художествен вкус.
4. Снема мерки за облеклото и определя параметри за допълненията; Прави изчисления, оформя чертежи и кройки.	Шивашки метър, формули за изчисление, милиметрова хартия, линеал, паус, кривка, картон, молив, флумастер.	Пропорции на човешка фигура и връзката е с облеклото; Чертане - мащаб, означения в чертежите.	Рисуване; Изчисляване на формули, оформяне на чертеж и кройка, трансформация на кройка.	Усет за форма и пространство; Логическо мислене и комбинативност; Умения за оформяне; Сръчност; Художествен вкус.
5. Разкроява и ушива облекло с бутиково предназначение.	Ножица, шевна машина, ютия, платове, кожи, хастари, галантерийни материали.	Традиционни и нетрадиционни начини за ушиване, изработване и художествено текстилно оформление на облекло.	Работа с шевна машина, ютия, шевни съоръжения; Оформяне на облекло по традиционни, ръчни и уникални методи.	Умения за оформяне; Сръчност; Съобразителност; Концентрация на вниманието; Прецизност.
6. Разкроява и ушива допълнения към облеклото.	Ножица, шевна машина, ютия, плат, кожа, хастар, галантерийни материали, мъниста, пайети и др.	Традиционни и нетрадиционни начини за ушиване, изработване и художествено оформление на аксесоари.	Работа с шевна машина, ютия, шевни съоръжения; Традиционни, ръчни и уникални методи на оформяне; Ръчно рисуване.	Умения за оформяне; Сръчност; Съобразителност; Концентрация на вниманието; Прецизност.
7. Съобразява се с изискванията на рекламата и мениджмънта.	Нормативни документи.	Използване на професионална информация.	Боравене с каталози, картели, справочници, литература.	Планиране и организиране на дейността; Съобразителност; Концентрация на вниманието; Прецизност; Качествено и достъпно представяне на графичното оформление.
8. Използване на информационни и	Компютър със специализирани програмни	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за	Проектиране, обработване и представяне на художествена	Логическо мислене и комбинативност;

комуникационни технологии.	продукти, периферни устройства, интернет, мултимедия.	проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
9. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудовоправна дейност между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност.
10. Изпълнява всички трудови дейности при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на работното място; Лични предпазни средства; Нормативни документи за санитарно-хигиенни изисквания.	Здравословни и безопасни условия за труд; Начини за безопасна работа с инструменти и материали; Правила при работа с леснозапалими материали.	Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита; Оказване на долекарска помощ и бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Правилно реагиране при бедствия и аварии.	Умения за вземане на решения; Дисциплинираност; Лична отговорност и самоконтрол.
Специалност 2140109 "Пространствен дизайн"				
1. Изследва съществуващи решения на художествено пространствено оформление и влиянието на човешкия фактор;	Анализи, сравнителни таблици; Компютър със специализирани програмни продукти и интернет.	Влияние на средата върху параметрите на елементите; Технически качества на елементите; Естетически качества на	Анализиране на основните и допълнителните функции - схеми и взаимовръзки; Съставяне на функционална структура на предметната	Планиране и организиране на дейност; Концентрация; Добра памет; Логическо мислене; Прогностично мислене;

<p>Анализира и систематизира функционалните зони и елементи от пространството - обект на заданието - екстериор или интериор; Систематизира материалите от проучването и съставя доклад.</p>		<p>елементите; Антропометрични изисквания; Екологически изисквания; Социално-психологически изисквания; Социално-културни представи, символи, ценности; Структура на отделните анализи в проучването; Оформяне на резултатите от проучването; Видове шрифтове.</p>	<p>среда и основните групи (подсистеми) изделия; Намиране на информация в интернет; Създаване на документ, обединяващ текст и таблица, съхраняване на информация в компютъра; Графично представяне на проучването - избор на подходящ шрифт и визуално представяне.</p>	<p>Съобразителност; Вискателност; Концентрация на вниманието; Прецизност.</p>
<p>2. Разработва идейни варианти (концепции, концептуални варианти).</p>	<p>Перспективни скици, рисунки, конструктивни чертежи; Компютър със специализирани програмни продукти.</p>	<p>Етапи на дизайнерското проектиране, специфични изразни средства и техники за представяне на художествен проект; Закони на линейната и въздушната перспектива; Елементите на светлосянката и принципите за изграждане на обемни тела; Видове програмни продукти за създаване на векторни и растерни изображения - възможности, потребителски интерфейс и инструкции за работа.</p>	<p>Формулиране на концепция; Изграждане на достоверно изображение, представящо дадена концепция чрез скици, рисунки, които да представят подробно и достоверно идеята; Разработване на детайлите - рисунки в общо положение, работни чертежи.</p>	<p>Самостоятелна работа и работа в екип; Умения за пренагласа; Логическо мислене; Творческо и конструктивно мислене; Въображение; Комбинативност и комуникативни умения.</p>
<p>3. Изработва макети от хартия, стиропор, пластелин, глина, фибран.</p>	<p>Хартия, макетен картон, стиропор, уред за рязане на стиропор, макетни ножове, лепила, ланцети за работа с пластелин и глина, мек макет; Колективни и лични предпазни средства, работно облекло.</p>	<p>Свойства и качества на материалите и начините за работа с тях; Правила за здравословни и безопасни условия на труд при монтажни работи.</p>	<p>Рязане с дизайнерски нож, биговане, лепене; Разкрояване на стиропора с уред за рязане на стиропор; Моделиране с пластелин и глина; Организиране на макетирането в правилна последователност; Осигуряване на здравословни и безопасни</p>	<p>Усет за форма и пространствено мислене; Въображение; Прецизност на изпълнение; Точност; Сръчност; Готовност за индивидуална работа или работа в група.</p>

			условия на труд при макетиране.	
4. Анализира различни принципни варианти за художествено-пространствено оформление и избира окончателен оптимален вариант.	Идейни варианти, скици, рисунки, конструктивни чертежи, приложения, цветови решения, предварителни цветови схеми, скици за изясняване на конструктивни решения (разрези, сечения, експлозивни схеми и др.).	Функционални, конструктивни, технологически, ергономически и естетически изисквания към елементите на средата - обект на проекта.	Анализиране и обосновка на взетото решение; Представяне на кратко експозе пред дизайнерския екип или клиента; Избор на краен вариант.	Комуникативност; Отговорност; Решителност; Убедителност; Съобразителност и гъвкавост; Пространствена представа и въображение; Умение за вземане на решения; Наблюдателност; Индивидуална работа.
5. Изработва макет на обемно-пространствена структура от полистирол или форекс.	Макетни ножове, полистирол - листов материал с различни дебелини, форекс, PVC фолио, ръчни и електрически инструменти за работа с пластмаса, нагревател за огъване, калъпи, шлайф, пили, шкурки, кит, лепила, макет.	Свойства и качества на пластмасите и начини за работа с тях; Видове калъпи и приложенията им.	Икономично разкрояване на материала; Изработване на приспособления за работа и калъпи; Сглобяване на отделните елементи на макета чрез лепене, формоване; Огъване по калъп чрез нагряване, охлаждане.	Концентрация; Сръчност; Прецизност; Хрумвания и иновации; Готовност за работа в група или индивидуална работа; Физическа издръжливост.
6. Изработва макет от дърво на обемно-пространствена структура.	Дървообработващи машини абрихт, штрайхмус, циркуляр, лентов шлайф, струг за дърво, бормашина, длета, различни видове дърво, лепила, стяги, кит за дърво, работно облекло, маска, макет.	Свойства и качества на различните видове дървесина; Технология и технологична последователност на работа; Видове сглобки.	Разкрояване, рязане, сглобяване, лепене, шлайфане; Създаване на оптимални условия за труд в работилница по дървообработване.	Сръчност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Работа в група; Физическа издръжливост.
7. Изработва макет от метал на обемно-пространствена структура.	Различни видове метали, перфоструктури, профили; Заваръчна техника, струг за работа с метали тип ХОБИ, механична ножовка, абкант, бормашина;	Технология на работа при видовете метали; Етапи на работа.	Разкрояване, рязане, огъване, заваряване, шлайфане, грундиране.	Сръчност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Трудова дисциплина; Концентрация.

	Лични предпазни средства; Макет.			
8. Изработва макет на обемно-пространствена структура от гипс, смоли и пълнители, силикон.	Инструменти за работа с гипс, силикон, смоли и пълнители, стъкломат, калъпи; Лични предпазни средства, работно облекло; Макет.	Свойства на материалите и технология на обработката им; Изработване на калъпи, покрития.	Изработване на арматура и оребряване на корпуса на макета; Съчетаване на различни материали; Нанасяне на изолационно покритие с бояджийски пистолет, китосване, шлайфане.	Пространствена представа и въображение; Прецизност; Сръчност; Работа в екип.
9. Извършва повърхностна обработка и подготовка на макета за боядисване, оцветява макета.	Шлайф, водна шкурка, шпактел кит, разреждател, нитро-целулозни бои, автоемайл лакове, шпакли, компресор за пръскане на боя; Работно облекло, маска, аспирация.	Видове бои и лакове; Начини за нанасяне на покритието; Качество на окончателния вид на изделието; Колористика - въздействие на цветовете; Хигиенни норми.	Работа с шлайф и шкурка; Определяне на необходимостта от боядисване; Гладкост; Нанасяне на шприц кит; Нанасяне на покритие от боя с бояджийски пистолет.	Вземане на решение; Фантазия; Сръчност; Умение за оформяне; Усет за цвят; Самоконтрол и самокритичност.
10. Изработва документация към проекта, изпълнява цветографичен проект.	Кадастрон, аерограф, компресор за пръскане на боя - въздушен монофазен, темперни бои "Таленс", четки, тушовки, аспирационна уредба, акрилни бои, схеми - функционална, съставна, ергономическа, цветови решения.	Методи на цветово израждане на формата; Основни материали и пособия за изпълнение на цветови проект; Графични изображения - линейни, монохромни, перспективни.	Техника на изобразяване - графично и цветово.	Творческо мислене; Комбинативност; Умения за вземане на решение; Съобразителност и находчивост; Точност; Прецизност.
11. Разчита и изработва техническа документация към проекта.	Чертожни материали и инструменти, инструменти за измерване; Технически документи, стандарти по БДС; Компютър със специализирани програмни продукти.	Технически стандарти, начини за разчертаване и оразмеряване на технически чертежи.	Изработване на технически чертежи, разреди, сечения; Разчитане на техническа документация; Оразмеряване.	Съобразителност; Пространствена представа; Конструктивно и техническо мислене; Точност; Прецизност; Достоверност.
12. Използване на	Компютър със	Специфични програмни	Проектиране, обработване и	Логическо мислене и

информационни и комуникационни технологии.	специализирани програмни продукти, периферни устройства, интернет, мултимедия.	продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
13. Реализира проекти за художествено-пространствено оформление: екстериор - дизайн на градската среда, или интериор, визуална комуникация, зони за отдих, изложбени зали, панаирни палати.	Инструменти за измерване; Машини и инструменти за обработване на различни материали: дърво, пластмаси, метал и др.; лепила, бои; Компютър със специализирани програмни продукти; Проект.	Видове чертежи; Техники и технологии за работа с различните инструменти и материали - дърво, пластмаси, метал и др.	Разчитане на чертежи; Работа с мащаби; Моделиране с различни материали; Безопасна работа с инструментите и материалите.	Комбинативност; Добра памет; Творчески хрумвания; Технически усет; Умения за вземане на решения; Готовност за работа в екип; Лична отговорност.
14. Организира и планира дейностите при разработването и изпълнението на проекти в сферата на художествено-пространственото оформление.	Нормативни документи, скици, рисунки, чертежи, снимки; Офис техника.	Нормативна уредба в отрасъла - Закон за промишления дизайн; наредби; Закон за авторското право и сродните му права; Организиране и планиране на дейността в дизайнерско ателие.	Създаване на оптимални условия на труд в дизайнерско ателие или рекламно студио; Анализиране на проблемите и решаването им; Работа в екип; Предприемачество; Мениджмънт и реклама.	Умения за пренагласяване; Креативност; Добра памет; Логическо мислене; Планиране и организиране на дейност; Прогностично мислене; Вземане на адекватни решения; Комуникативност.
15. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи,	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара;	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност.

	свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Трудовоправна дейност между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	
16. Изпълнява всички трудови дейности при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на всяко работно място, лични предпазни средства, кош за отпадъци, осветеност, работно облекло, поддържане на машините в изправност.	Здравословни и безопасни условия на труд в професионалните направления; Нормативи за санитарно-хигиенни изисквания.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд; Поддържане на ред и хигиена на работното място; Опазване на околната среда.	Лична отговорност; Самоконтрол; Работа в група и трудова дисциплина.
Специалност 2140110 "Промишлен дизайн"				
1. Изследва съществуващи решения по задание за проектиране на утилитарно изделие или група от изделия от една функционална група.	Стандарти, нормали, литература, периодика, социологическо проучване - анкети, тестове; рекламни материали, проспекти, каталози, анализи, сравнителни таблици; Компютър с интернет.	Постижения в дадената област; Предназначение на изделието или системата от изделия с обща функционална същност; Влияние на средата върху параметрите на изделието; Технически качества на образците; Естетически качества на образците; Структура на отделните анализи в проучването; Оформяне на резултатите от проучването.	Ефективно търсене, извличане и преценка полезността на информацията от разнообразни източници; Анализиране на основните и допълнителните функции - схеми и взаимовръзки; Разработване на сравнителна таблица; Анализ и систематизиране на материалите от проучването; Съставяне и представяне на доклада пред възложителя за обсъждане; Намиране на информация в интернет; Създаване на документ, обединяващ текст и таблица, съхраняване на информация в компютъра; Графично представяне на резултатите от проучването - избор на подходящ шрифт и	Индивидуална работа; Концентрация; Добра памет; Логическо мислене; Търпение и упоритост; Съобразителност и гъвкавост; Способност за отсяване на важната информация; Наблюдателност; взискателност; Прогностично мислене; Съобразителност; Взискателност; Концентрация на вниманието; Прецизност; Комуникативност.

			визуално представяне.	
2. Разработва идейни варианти за конкретното изделие.	Скици, рисунки, конструктивни чертежи; Компютър със специализирани програмни продукти.	Етапи на дизайнерското проектиране; Специфични изразни средства и техники за представяне на художествен проект; Закони на линейната и въздушната перспектива; Елементи на светлосянката и принципи за изграждане на обемни тела.	Формулиране на концепция; Изграждане на достоверно изображение, представящо дадена концепция чрез скици, рисунки, които представят подробно и достоверно идеята; Разработване на детайлите - рисунки в общо положение, работни чертежи.	Самостоятелна работа и работа в екип; Умения за пренагласа; Логическо мислене; Творческо и конструктивно мислене; Чувство за пространствено-композиционни решения; Въображение; Комбинативност и комуникативни умения.
3. Изработва макети на промишлени форми от хартия, стиропор, пластилин, глина, фибран.	Хартия, макетен картон, стиропор, уред за рязане на стиропор, макетни ножове, лепила, ланцети за работа с пластилин и глина; Колективни и лични предпазни средства, работно облекло; Макет.	Свойства и качества на материалите и начините за работа с тях; Правила за здравословни и безопасни условия на труд при монтажни работи.	Рязане с дизайнерски нож, биговане, лепене; Разкрояване на стиропора с уред за рязане на стиропор; Моделиране с пластилин и глина; Организиране на последователността при макетирането; Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при макетиране.	Усет за форма и пространствено мислене; Въображение; Прецизност на изпълнение; Точност; Сръчност; Готовност за индивидуална работа и работа в екип.
4. Анализира различни принципни варианти на проектираното изделие и избира окончателен оптимален вариант.	Идейни варианти, скици, рисунки, конструктивни чертежи, приложения, цветови решения, предварителни цветови схеми, скици за изясняване на конструктивни решения (разрези, сечения, експлозивни схеми и др.).	Функционални, конструктивни, технологически, ергономически и естетически изисквания към изделието.	Анализиране и обосновка на взетото решение - представяне на кратко експозе пред дизайнерския екип или клиента - избор на краен вариант за макетиране.	Комуникативност; Отговорност; Решителност; Съобразителност и гъвкавост; Пространствена представа и въображение; Умение за вземане на решения; Наблюдателност; Индивидуална работа.
5. Изработва макет на промишлени форми от полистирол, форекс.	Макетни ножове, полистирол - листов материал с различни дебелини, форекс, PVC фолио, ръчни и електрически инструменти за работа с пластмаса, нагревател за	Свойства и качества на пластмасите и начините за работа с тях; Видове кальпи и приложенията им.	Икономично разкрояване на материала; Изработване на приспособления за работа и кальпи; Сглобяване на отделните елементи на	Концентрация; Сръчност; Прецизност; Хрумвания и иновации; Работа в група и индивидуална работа.

	огъване, калъпи, шлайф, пили, шкурки, кит, лепила, макет.		макета чрез лепене, формоване, огъване по калъп чрез нагряване, охлаждане.	
6. Изработва макет на промишлени форми от дърво.	Дървообработващи машини: абрихт, штрайхмус, циркуляр, лентов шлайф, струг за дърво, бормашина, длета; Различни видове дърво, лепила, стяги, кит за дърво; Работно облекло, маска; Макет.	Свойства и качества на различните видове дървесина; Технология и технологична последователност на работа; Видове сглобки.	Разкрояване, рязане, сглобяване, лепене, шлайфане; Създаване на оптимални условия за труд в работилница по дървообработване.	Сръчност; Прецизност; Точност; Готовност за индивидуална работа; Готовност за работа в група.
7. Изработва макет на промишлени форми от метал.	Различни видове метали, перфоструктури, профили; Заваръчна техника, струг за работа с метали тип ХОБИ, механична ножовка, абкант, бормашина; Лични предпазни средства; Макет.	Технология на работа с различни видове метали; Етапи на работа.	Разкрояване, рязане, огъване, заваряване, шлайфане, грундиране.	Сръчност; Прецизност; Точност; Индивидуална работа; Трудова дисциплина; Концентрация.
8. Изработва макет от гипс, смоли и пълнители, силикон.	Инструменти за работа с гипс, силикон, смоли и пълнители, стъкломат, калъпи; Лични предпазни средства, работно облекло; Макет.	Свойства на материалите и технология на обработката им; Изработване на калъпи, покрития.	Изработване на арматура и оребряване на корпуса на макета; Съчетаване на различни материали; Нанасяне на изолационно покритие с бояджийски пистолет, китосване, шлайфане.	Пространствена представа и въображение; Прецизност; Сръчност.
9. Извършва повърхностна обработка и подготовка на макета за боядисване.	Шлайф, водна шкурка, шпахтел кит, разреждател, нитро-целулозни бои, автоемайл лакове, шпакли, компресор за пръскане на боя; Работно облекло, маска, аспирация.	Видове бои и лакове; Начини за нанасяне на покритието; Колористика - въздействие на цветовете; Хигиенни норми.	Работа с шлайф и шкурка; Определяне на необходимостта от боядисване, гладкост, нанасяне на шприц кит; Нанасяне на покритие от боя с бояджийски пистолет.	Вземане на решение; Фантазия; Сръчност; Умение за оформяне; Усет за цвят.

10. Изработва документация, изпълнява цветографичен проект.	Кадастрон, аерограф, компресор за пръскане на боя - въздушен, темперни бои "Таленс", четки, тушовки, аспирационна уредба, акрилни бои, рисунки, схеми.	Методи на цветовото изграждане на формата; Основни материали и пособия за изпълнение на цветови проект; Графични изображения - линейни, монохромни, перспективни.	Техника на изобразяване - графично и цветово.	Творческо мислене; Комбинативност; Умения за вземане на решение; Съобразителност и находчивост; Точност; Прецизност.
11. Разчита и изработва техническа документация към проект.	Чертожни материали и инструменти; Инструменти за измерване; Технически документи, стандарти по БДС и ISO; Компютър със специализирани програмни продукти, чертежи.	Технически стандарти, начини за разчертаване и оразмеряване на технически чертежи.	Изработване на технически чертежи, разрези, сечения; Разчитане на техническа документация, Оразмеряване.	Съобразителност; Пространствена представа; Конструктивно и техническо мислене; Точност; Прецизност.
12. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
13. Реализира художествен проект, като организира и планира дейностите.	Нормативни документи, скици, рисунки, чертежи, снимки, офис техника, обяснителна записка, схеми, реализиран проект в материал.	Нормативна уредба в отрасъла: Закон за промишления дизайн (ДВ, бр. 81 от 1999 г.); наредби; Закон за авторското право и сродните му права; Организиране и планиране на дейността в дизайнерско ателие;	Създаване на оптимални условия за труд в дизайнерско ателие или рекламно студио; Анализирание на проблемите и решаването им; Планиране и организиране на дейност; Презентиране на реализирания проект пред	Умения за пренагласа; Креативност; Добра памет; Логическо мислене; Прогностично мислене; Вземане на адекватни решения; Самооценка и самоконтрол; Поемане на риск.

		Производствени технологии.	възложителя; Защита на собственото виждане и решение; Работа в екип; Предприемачество; Реклама; Счетоводни дейности.	
14. Социално-икономически и трудово-правни дейности. Пазарна реализация на творбата.	Кодекс на труда; Кодекс за общественото осигуряване; Нормативни документи, свързани с трудовото законодателство; Закон за авторското право и сродните му права.	Нормативни актове, свързани с дейността; Съдържание на договорите; Особености на пазара; Трудово-правни взаимоотношения между дизайнер и работодател; Системи на заплащане на труда; Авторско право.	Попълване на договори; Изготвяне на оферти и ценообразуване; Проучване възможностите на пазара на труда; Правилно съхраняване на необходимата документация; Самооценка на вложения труд и заплащане; Защита на авторските права.	Комуникативност; Мотивираност; Мобилност.
15. Изпълнява всички трудови дейности при спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на всяко работно място, лични предпазни средства, кош за отпадъци, осветеност, работно облекло, поддържане на машините в изправност.	Здравословни и безопасни условия на труд в професионалните направления; Нормативи за санитарно-хигиенни изисквания.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд; Поддържане на ред и хигиена на работното място; Опазване на околната среда.	Лична отговорност; Самоконтрол; Работа в група и трудова дисциплина.
Специалност 21401011 "Театрална кукла"				
1. Разчита и анализира проекти, чертежи, конструктивни и технологични схеми за всички видове куклени конструкции.	Проекти, конструкторски схеми и чертежи на кукли; Албуми, каталози, специализирани издания.	Равнинно и пространствено изобразяване; Видове схеми, чертежи, проекти; История на кукления театър; Възникване, разпространение, развитие и приложение на основните системи театрална кукла в съвременната сценична практика; Възможност и посоки за разработване на	Разчитане и анализиране на чертежи, конструктивни и технологични схеми; Определяне на заложената по проект материалност; Разпознаване на основните куклени системи.	Аналитично мислене; Интелектуални способности; Добра памет; Дисциплинираност; Мотивация за самостоятелен труд.

		импровизирани куклени системи; Класификация на основните видове кукли и куклени системи.		
2. Чертае всички видове конструктивни и технологични схеми на класическото конструиране на кукли, изработва увеличения и проекти в размер 1:1, подготвя работни скици.	Материали и инструменти за чертане, измерване и изчисление; Материали за рисуване; Сценографски пространствени решения и проекти; Компютър с подходящ софтуер; Албуми, книги, справочници.	Мащабиране, спазване на зададен размер; Видове чертежи и схеми; Куклени конструкции и функционалността им; Изисквания за здравина и норми за безопасност (включително на актьорския труд); Динамика и сценично поведение на театралната кукла съобразно конструкцията ѝ; История и развитие на конструирането на кукли.	Чертане, конструиране, проектиране, прогнозиране и подбор на залаганите материали и технологии съобразно изискванията за функционалност на системата.	Изобразителна култура; Усет за форма и пространство; Логично мислене; Творческо мислене; Мислене в перспектива; Комбинативност; Точност; Прецизност.
3. Познава особеностите на куклената сценография, мястото и поведението на театралната кукла в сценичното пространство.	Проекти; Макети; Куклени спектакли; Албуми; Каталози; Нагледни средства; Техническа документация.	Устройство на сцена; Куклена сцена и сценично пространство; Оборудване на сцената; Значение на художественото осветление; Пластични качества на декора, куклата и кукленото действие; Специфика и динамичност на куклената сценография; Места на кукленото действие; Видове куклени спектакли.	Оценяване на компонентите, изграждащи цялостен художествен резултат; Сравняване, анализиране и преценяване; Търсене на оптимални решения.	Пространствено въображение; Динамична и пъргава мисъл; Усет за пространство и форма; Логическо мислене; Трайно внимание; Театрална култура.
4. Изработва в материал основни видове театрална кукла - като художествено пластично решение и като механика и динамика:	Инструменти за рязане, скулптиране, шлайфане; Инструменти за елементарна обработка на дървени и метални части;	Материали за изработване на кукли; Технологии за обработването им, видове инструменти;	Умения за изработване в материал на съответен вид театрална кукла и куклена конструкция; Правилен избор на	Пространствена представа и въображение; Творческо мислене; Визуална памет; Аналитичност;

<ul style="list-style-type: none"> - Плоска кукла - Петровка - Вайка - Кукла на водач тръба в тръба - Мимираща мека кукла - Кукла за откровено водене - Шварцова кукла - Комбинирана система - Импровизирана кукла - Сицилианка - Марионетка. 	<p>Стиропор, дунапрен, хартии, лепила, текстил, бои, лакове, грундове, фиксатори. Проект и конструктивни чертежи и схеми, включващи технологичните и конструктивните разновидности на вида и на подвидовете кукли; Инструменти и материали съобразно проекта.</p>	<p>Технология за изработване на театрална кукла; Видове водачи; Начини на водене на театралната кукла; Взаимодействие актьор-кукла в творчески смисъл и по отношение изискванията за комфорт и безопасност на актьорския труд; Театралната кукла като субект и обект на театралното действие; Театралната кукла като художествено пластично произведение; Театралната кукла като художествен образ; Епоха, стил; Кукленият костюм през различните епохи; Изисквания към кукления костюм; Прическа, грим, аксесоари, реквизит на театралната кукла; Живописване върху обем; Основни художествени пластични изразни средства - стилизация, деформация, пропорциониране, демасхабиране, декоративност, асиметрия, гротеска и др.</p>	<p>изпълнителски средства и прийоми, произтичащи от сложността на съответния вид театрална кукла; Изработване на действащи конструкции, стави, връзки и сглобки; Изработване на куклен костюм; Изработване на прическа, грим, аксесоари, реквизит на театрална кукла; Живописване върху обем; Прилагане на основните художествени пластични изразни средства; Монтиране на водачи; Максимално използване качествата на материала с цел оптимален художествен резултат.</p>	<p>Умения за вземане на решения; Планиране и организиране на процес; Готовност за самостоятелен труд; Дисциплинираност; Хрумвания и импровизации; Артистичност; Усет към детайла; Художествен вкус и критерии; Усещане за цялостност и завършеност на художественото произведение; Технически умения; Критичност; Визискателност; Самооценка; Отговорност; Постоянство и целеустременост.</p>
<p>5. Изпълнява различни операции при изработване на театрална кукла (по видове) в материал:</p>	<p>Материали, необходими за изработване на съответните конструкции; Машина за рязане на</p>	<p>Материалите за изработване на кукла; Цветове - гама, цвят, колорит, тон, нюанс и др.;</p>	<p>Технологични умения; Конструирание на кукли; Моделиране, скулптиране, шлайфане и каширание;</p>	<p>Пластични умения; Изобразителни умения; Художествена култура; Пространствено мислене;</p>

<p>конструирани, скулптирани от твърд и мек материал, каширани, сушене, шлайфане, грундиране, изработване на ставни меки и твърди връзки, сглобяване, тониране, изработване на костюм, вграждане на водачи, изработване на коса и прическа, живописване и гримиране, фиксиране.</p>	<p>стиропор; Портативна бормашина; Стиропор; Дунапрен; Ножове, ножици; Лепила; Хартия; Шкурки и шлайфове; Бои, четки и грунд; Меко дърво; Винтове, нитове, метални оси, панти, пластини; Кожа; Бои, акрил, пигменти, спрейове, анилин; Текстил; Кинкалория и др.</p>	<p>Бутафория и бутафорни техники; Използване и прилагане на класически модерни материали, техники и технологии; Скулптиране и пластика на куклената глава; Пропорции на театралната кукла; Имитационни техники; Вредности и изисквания за безопасност на влаганите материали и технологии; Изисквания за функционалност, тегло, удобство и комфорт на театралната кукла; Изисквания за здравина и трайност на театралната кукла.</p>	<p>Съвместяване на разнородни материали; Грундиране; Сглобяване; Тониране; живописване, гримиране; Изработване на коси и прически. Кроене, шиене; Адаптиране на шивашки умения към изискванията за изработване и за функционалност на костюма за кукла; Съобразяване на костюма и аксесоара с движенията на куклената конструкция.; Имитиране на материали.</p>	<p>Усещане за форма; пластика и цвят; Точност; Стриктност; Комбинативност; Способност за вземане на решения; Компетентност; Ангажираност; Отговорност; Театрална култура; Образно мислене; Творческо въображение; Аналитичност; Синтезираща и обобщаваща мисъл.</p>
<p>6. Разработва разходни норми за използваните материали.</p>	<p>Инструменти за измерване и изчисления на вложените материали; Разходни норми; Нормативна документация; Техническа документация; Цени и оферти за цени.</p>	<p>Методи за определяне разходите на материали и труд; Проучване и сравняване на предлагане и цени.</p>	<p>Изчисляване на оптимални разходи. Обработване и представяне на информация. Работа с компютър; Организиране на дейности.</p>	<p>Логично мислене; Планиране; Упражняване на контрол; Вземане на самостоятелни решения; Комбинативност; Информираност.</p>
<p>7. Изработва реквизит по различни технологии.</p>	<p>Стиропор, дунапрен, целулоза, акрон, найлон, лепила, бои, лакове и др.</p>	<p>Възможност за използване на нестандартни и атипични материали и сценичният им ефект.</p>	<p>Прилагане в практиката на традиционни прийоми и новаторски визуални концепции.</p>	<p>Изобретателност; Съвременен мислене; Импровизаторски качества; Творческа освободеност.</p>
<p>8. Изработва демасхабираща маска и елементи на актьорски костюм.</p>	<p>Инструменти за обработка; Лепила, бои, грундове, лакове и др.; Текстил.</p>	<p>Художествени внушения на демасхабирането в сценичното пространство; Модерен театрален костюм; Фантастичен костюм; Работа в екип.</p>	<p>Работа с актьор; Изработване на костюм и маска; Работа в група.</p>	<p>Генериране на идеи; Нестандартни решения в група; Комуникативност;. Толерантност; Отговорност; Спазване на срок.</p>

9. Изработва приспособления за деформация на човешка фигура под театрален костюм - тлъстини, гърбици, кринолини, турнюри	Проект; Чертежи; Кройки; Шаблон; Конструктивни схеми; Различни видове меки и твърди материали; Инструменти.	Костюм и епохи; История на изкуството; Анатомия и пропорции на човешкото тяло; Естетически категории и естетика на грозното.	Ползва деформацията като художествено изразно средство; Познава естетическите категории и ги прилага за постигане на художествена цел; Работи с кройки, шаблони, шивашки пособия.	Свободно боравене с формата; Постигане на естетическа цел; Постигане на художествено внушение; Естетически вкус.
10. Използване на информационни и комуникационни технологии.	Компютър със специализирани програмни продукти, периферни устройства, Интернет, мултимедия.	Специфични програмни продукти; Съвременни средства за проектиране, обработване, представяне и комуникация. Термини по специалността на чужд език.	Проектиране, обработване и представяне на художествена творба със специализирани програмни продукти; Работа със съвременни средства за комуникация при търсене на информация и изготвяне на проект; Намиране и ползване на необходимата информация в каталози, справочници и друга литература на български или чужд език.	Логическо мислене и комбинативност; Умение за пренагласа; Концентрация на вниманието и наблюдателност; Памет; Съобразителност; Гъвкавост; Технически усет; Художествен вкус.
11. Планира и организира работата в изпълнителско ателие; Работи на сцена.	Проекти, чертежи, грундрис, конструктивни схеми, макет; Разходни норми за материали; Каталози и мостри от използваните материали; Нормативни документи за организация и управление на производство.	Технология и техника на куклено-театралното производство; Специфика на изискванията към декор и кукли в спектакъл; Материали и инструменти; Технологии в изработката на декор; Организация на работата в изпълнителско ателие; История на изкуството; История на театъра; Стилове и характерните за тях изразни средства.	Работа със сценограф; Планиране и организиране на работата в изпълнителско ателие; Контрол и оценка на изпълнението на поставените задачи съобразно изискванията на проекта; Работа с хора, организиране на колективна трудова дейност; Планиране и организиране на дейността; Упражняване на контрол и оценяване на дейността на	Умения за вземане на решения; Логично мислене и комбинативност; Генериране на идеи и нестандартни решения; Интелектуални способности; Технически усет и способности; Умения за устно изразяване; Готовност за работа в екип; Умения за работа с хора; Отговорност; Инициативност.

12. Изпълнява всички трудови задачи при спазване на здравословни и безопасни условия на труд.	Средства за обезопасяване на всяко работно място, лични предпазни средства, кош за отпадъци, осветеност, работно облекло, поддържане на машините в изправност.	Здравословни и безопасни условия на труд в професионалните направления; Нормативи за санитарно-хигиенни изисквания.	други хора; Комуникация на чужд език. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд; Поддържане на ред и хигиена на работното място; Опазване на околната среда.	Лична отговорност; Самоконтрол; Работа в група и трудова дисциплина.
---	--	---	--	--

2.2. Тенденции в развитието на професионално направление "Дизайн"

Съвременните икономически реалности ще изискват и за в бъдеще все повече квалифицирани кадри в областта на дизайна за създаване на нова естетизирана среда, както и за производство на качествени продукти, конкурентноспособни на европейския пазар.

2.3. Възможности за професионална реализация

Придобилите професионална квалификация по професията "Дизайнер" могат да постъпват на работа като дизайнери на свободна практика, в художествен колектив, работещ по осъществяването на художествен проект, в предприятие, културна институция, дизайнерско студио.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията "Дизайнер" могат да постъпват на работа на професиите (длъжностите) от Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) 2006 г.: 2452-8016 Художник, гримьор; 2452-8017 Художник, приложник; 2452-8019 Художник, сценични костюми; професиите, включени в единична група 3471 Декоратори и търговски дизайнери и други; 3476-3007 Осветител; 3476-3011 Първи асистент, художник на костюми; 3476-3015 Художник, изпълнител на кукли; 3476-3016 Художник, изпълнител на макети; 5141-2002 Гардеробиер; 5141-2003 Гримьор; 5141-2009 Перукер; 5141-2010 Реквизитор; 5141-2011 Фризьор; 7436-1003 Производител, играчки/кукли и пресовани играчки; 7433-2006 Производител, перуки и други, както и допълнени при актуализиране на НКПД.

2.4. Възможност за повишаване на професионалната квалификация

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията "Дизайнер" може да се обучава по друга специалност от професията, както и по друга професия от професионалните направления "Изобразителни изкуства", "Дизайн" или "Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти", като обучението му по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за професионалното направление, както и част от специфичната за професията професионална подготовка в съответствие с ДОО за придобиване на квалификация по професии, се зачита.

3. Цели на обучението

Основна цел на обучението за професията "Дизайнер" - трета степен на професионална квалификация е формирането на професионални умения, знания и професионално-личностни качества, гарантиращи качествено упражняване на професията и успешна реализация на обучаваните.

3.1. Цели за формиране на ключови компетенции при обучението по общата задължителна професионална подготовка, единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- знае и прилага основните правила за здравословно и безопасно упражняване на изучаваната професия и опазване на околната среда; познава и използва личните предпазни средства;
- осъществява професионална комуникация на всяко ниво и с различни средства;
- разбира собствената си роля в общия трудов процес; отнася се с чувство на отговорност при изпълнение на възложената задача; разпределя задачите между членовете на екипа според квалификацията им; съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;
- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда; познава пазарните отношения, мястото и ролята в тях на отделните лица, фирмите, институциите и държавата;
- формира критерии за самооценка и самостоятелен стремеж за развитие;
- знае общите правила за работа с компютър; използва специализирани програмни продукти;
- осъществява кратка комуникация на чужд език.

3.2. Цели за формиране на базисни компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията" при обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Дизайнер"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава етапите в изграждането на художествения проект; знае и прилага законите и принципите за изграждане на обемно-пространствена композиция;
- изгражда творба по натура, по зададена тема и по въображение;
- познава и прилага законите на линейната и въздушната перспектива; познава и използва елементите на светлосянката и принципите за изграждане на учебна задача;
- използва целия спектър от елементи (тон, гама, колорит, линия, петно, щрих) на изобразителния език и тяхното взаимодействие в процеса на проектиране;
- познава анатомията и пропорциите на човешкото тяло;
- знае основните принципи за изграждане на обемно-пространствена структура;
- познава епохите, направленията, теченията, стиловете особености, изразните средства и начините за използването им в художествените произведения от изобразителното изкуство и културата на различните епохи;
- развива художествено-образното и пластично мислене като способност за синтез на представите, в резултат на който се формира художественият образ.

3.3. Цели за формиране на специфични компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията" при обучението по специфичната за професията "Дизайнер-изпълнител" задължителна професионална подготовка:

- ползва необходимите инструменти и материали при изграждане на творбата;

- разчита и анализира чертежи и чертае конструктивни и технологични схеми;
- спазва етапите при изграждане на творбата;
- спазва синтеза между конструкция, форма, материалност;
- придава завършеност на творбата;
- разработва разходни норми на използваните материали;
- разработва технологични схеми за изработване на проект за художествено произведение.

3.3.1. Специалност 2140101, "Театрален, кино и телевизионен декор"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава теоретичната основа на художественото сценично изпълнение и специфичното му приложение в киното, театъра и телевизията;
- познава основните технологии и материали, използвани в художествено-изпълнителската практика;
- познава и умее да работи с инструменти и пособия, използвани в художествено-изпълнителската практика;
- притежава обща художествена и театрална култура;
- познава етапите на работа, може да организира технологичен процес в киното, театъра и телевизията и да работи в екип с другите художествени ателиета.

3.3.2. Специалност 2140102 "Художествено осветление за театър, кино и телевизия"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава теорията на светлината и звука и методите за получаването и моделирането им;
- познава устройството на светлинните и звуковите източници, осветителните тела, осветителните и озвучителните уредби, техните качества и характеристики;
- познава техниката и технологията за избор и работа с осветителната и озвучителната (звукозаписната) апаратура, с цел реализирането на статични и динамични светлинни и звукови образци и картини;
- умее да проектира както отделни статични и динамични светлинни художествени картини, така и художествено осветление на цялостен спектакъл или обект (интериор и екстериор).

3.3.3. Специалност 2140103 "Театрален грим и перуки"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- има изградени естетически критерии за исторически и съвременен стил в грима и прическата;
- познава инструментите, материалите и пособията в грима и перукерството;
- умее да изработи грим, перукерски изделия и перука според технологичните изисквания;
- може да оформи прическа от жива коса, перукерско изделие, перука;
- извлича, анализира и синтезира информация от литературни произведения, произведения на изкуството и материалната култура;
- може да организира работа в гримьоро-перукерско ателие според конкретните условия и цели;

- адаптира се към бързо променящите се условия в професията;
- познава и прилага санитарно-хигиенните изисквания.

3.3.4. Специалност 2140104 "Аранжиране"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- притежава широки познания в областта на рекламата - историческо развитие, съвременни тенденции;
- познава и прилага принципите и логиката на изграждане на композиция;
- извършва проучвателна дейност, свързана със спецификата на обекта на реклама;
- избира правилно подходящи изразни средства, отговарящи на темата и задачата;
- спазва етапите при развитие и извеждане на идеята в рекламата;
- познава и работи с основните видове ръчни инструменти и приспособления, техника за обработване на картон, дърво, метал, полистирол, гипс и други материали, използвани при макетирането на витрини;
- притежава познания в областта на шрифта и приложната графика;
- притежава познания за съвременните технически средства в рекламата.

3.3.5. Специалност 2140105 "Детски играчки и сувенири"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава игровата дейност и средствата за игра; видовете игри, видовете играчки за различни игри и различни възрасти;
- познава историческото развитие на играчките;
- познава психологическите особености на различните възрастови групи деца;
- познава методиката на проектиране и реализация;
- познава основните материали за производство на средства за игра;
- умее да изгражда форми според качествата и вида на материала;
- познава основните закономерности при формоизграждане на средства за игра - материали, възрастова група, функция;
- познава технологиите за ръчна и машинна обработка на различните материали - дърво, текстил, пластмаса и други.

3.3.6. Специалност 2140106 "Интериорен дизайн"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава и използва основни, помощни и спомагателни материали за изработване на обемно-пространствена структура на интериорно решение;
- познава и работи с основните видове ръчни инструменти и приспособления, машини и техника за обработване на картон, дърво, метал, полистирол, гипс и др. материали, използвани при макетирането на изделия от дизайна на интериора и на детайли от тях;
- набира, анализира и систематизира проучвателен материал за съществуващи решения по зададена тема, като изготвя доклад за проучването;
- чертае и разкроява основни конструктивни елементи, изработва шаблони и калъпи на форми при макетиране;

- разработва и спазва технологичната последователност при проучване, проектиране и макетиране на интериорни решения; адаптира се бързо към новите технологии;

- контролира качеството на извършената работа в съответствие с нормативните изисквания за интериорни решения.

3.3.7. Специалност 2140107 "Силикатен дизайн"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава и използва основни, помощни и спомагателни материали за изработване на обемно-пространствени композиции;
- познава и работи с основните видове ръчни инструменти и приспособления, машини и технически средства за обработка на гипс, глина, стъкло, използвани за направа на макети и изделия с интериорна и екстериорна функция;
- събира, анализира и систематизира материали за реализиране на проект по дадена тема, подготвя доклад;
- разчита и изготвя скици, рисунки, чертежи и проекти за силикатните изделия;
- чертае и разкроява конструктивни елементи за модели и калъпи в творческия етап на проектиране;
- определя разходни норми за материали, време и труд;
- разработва и прилага в технологична последователност проучване, проектиране и реализиране на изделията за интериора или екстериора, като се съобразява с последните новости в технологията на производство;
- анализира условията на труд, съобразени с ергономичните изисквания при комплексното проектиране на работното място.

3.3.8. Специалност 2140108 "Моден дизайн"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- изготвя, описва, анализира и презентира художествена модна скица с аксесоари за бутиково предназначение;
- различава и характеризира текстилни и галантерийни материали;
- притежава теоретични познания за принципите при художественото оформяне на облеклото и хармоничната му зависимост с аксесоарите;
- умее да оформя конструкцията на облеклото и допълненията към него;
- проследява технологичния ред за ушиване на облеклото и изпълнението на аксесоарите;
- изработва по модел ансамбъл от облекло и допълнения към него;
- работи със специализирани програмни продукти.

3.3.9. Специалност 2140109 "Пространствен дизайн"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава и използва основни, помощни и спомагателни материали за изработване на проект за художествено пространствено решение;
- познава и работи с основните видове ръчни инструменти и приспособления, машини и техника за обработване на картон, дърво, метал, полистирол, гипс и др. материали, използвани при макетирането на изделия от дизайна на градската среда - екстериор, интериор и детайли от тях;
- набира, анализира и систематизира проучвателен материал за съществуващи решения по зададена тема, като изготвя доклад за

проучването;

- чертае и разкроява основни конструктивни елементи, изработва шаблони, калъпи и макети, като прилага усвоените знания и умения за здравословни и безопасни условия на труд;
- разработва и спазва технологичната последователност при проучване, проектиране и макетиране на дизайнерски разработки; адаптира се бързо към новите технологии;
- контролира качеството на извършената работа в съответствие с нормативните изисквания за художествено пространствено оформление;
- работи с приложни компютърни програми, които улесняват работата му.

3.3.10. Специалност 2140110 "Промислен дизайн"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- умее да разчита и изработва скици, рисунки и чертежи;
- проектира, конструира, моделира и изпълнява качествено технологичните операции при изработването на дизайнерски проект на промишлена форма:
  - познава и използва основните, помощните и спомагателните материали за изработване на обемно-пространствена структура;
  - познава и работи с основни видове ръчни инструменти и приспособления, машини и техника за обработване на дърво, метал, полистирол, гипс и др. материали, използвани при макетирането на обемно-пространствена структура, като прилага усвоените знания и умения за здравословни и безопасни условия на труд;
  - набира, анализира и систематизира проучвателен материал за съществуващи решения по зададена тема, като изготвя доклад за проучването;
  - чертае и разкроява основни конструктивни елементи, изработва шаблони, калъпи и макети;
  - разработва и прилага технологичната последователност при проучване, проектиране и макетиране на дизайнерски разработки; адаптира се бързо към новите технологии;
  - анализира условията за работа и съобразно тях извършва необходимите дейности;
  - контролира качеството на извършената работа в съответствие с нормативните изисквания и закона за промишления дизайн;
  - работи с приложни програмни продукти.

3.3.11. Специалност 2140111 "Театрална кукла"

След завършването на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познава спецификата на куклената среда и компонентите, които я изграждат - декор, видове и системи театрални кукли, театрален костюм;
- познава видовете театрални кукли според конструкцията и начините на воденето им и умее да ги реализира в материал;
- разчита равнинно изображение и го реализира в пространството;
- познава и използва основните художествени пластични изразни средства, типични за театралната кукла - стилизация, деформация,

специфично пропорциониране, декоративност, знаковост;

- познава широк спектър реални и бутафорни материали, техники и технологии и ги прилага в изпълнителската практика;
- познава и умее да работи с инструменти и технически пособия, използвани в изпълнителската практика;
- познава етапите на работа, умее да организира технологичен процес, да работи в екип и в определен срок.

4. Съдържание на обучението

Обучението по задължителната професионална подготовка, включващо теория и практика, се регламентира с учебен план и учебна програма, които се разработват на базата на ДООИ по професията "Дизайнер" - трета степен на професионална квалификация.

Учебният план се изгражда върху основата на учебна предметна или модулна система. Изучават се учебни предмети или модули, в които са систематизирани научни знания, съобразени с възрастовите и познавателните особености на обучаваните.

Учебната програма определя целите и задачите на обучението по съответния учебен предмет или модул от учебния план, представя тематично съдържанието на учебния материал, дава най-общи методически указания за организацията и провеждането на обучението.

Съдържанието на обучението по професията "Дизайнер" - трета степен на професионална квалификация, е представено в табл. 3.

Таблица 3

Съдържание на обучението		
№	Професионални компетенции	Тематични области
1	2	3
Обща задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления		
1.	Знае и прилага основните правила за безопасна работа на работното място, не замърсява с работата си околната среда.	Правила и инструкции за безопасна работа; Пожарна и аварийна безопасност; Долекарска помощ; Опазване на околната среда; Професионални заболявания и вредности.
2.	Осъществява професионална комуникация на	Водене на разговор (контакт) чрез различни

	всяко ниво и с различни средства.	средства за комуникация; Специализирана терминология; Презентация и бизнес комуникация - в устен и писмен вид.
3.	Разбира собствената си роля в общия трудов процес; отнася се с чувство на отговорност при изпълнение на възложената задача; разпределя задачите между членовете на екипа според квалификацията им; съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си.	Организация на трудовия процес; Трудово поведение; Групово трудово поведение; Мотивация и мотивационни процеси.
4.	Познава пазарните отношения, знае своите правомощия и тези на останалите лица, системите за заплащане на труда, трудовоправните отношения и свързаните с тях закони; Определя стойността на вложения труд.	Трудово-правно законодателство; Трудов договор и трудови правоотношения; Нормативна база за заплащане на труда; Работно време, почивки, отпуски; Трудови спорове и разрешаването им; Длъжностна характеристика.
5.	Знае общите правила	Конфигурация на

	<p>за работа с персонален компютър и прилага уменията за ползване на базови и специализирани програмни пакети.</p>	<p>компютъра; Устройства за въвеждане и съхраняване на данни; Намиране и съхраняване на информация; Работа с програмни продукти за създаване на текст и таблица; Работа със специализирани програмни продукти.</p>
6.	<p>Разбира най-общо специфичната за един дизайнер терминология на чужд език (ниво A2-B1 според общата европейска рамка за владеене на чужди езици).</p>	<p>Най-често употребявана лексика - четене на текстове (стандарти, нормативи, каталози, инструкции, указателни надписи и др.), участие в разговор, попълване на несложни информационни справки; Думи и изрази, свързани с професионалните задачи (каталози, инструкции, литература и др.) - говоримо и писмено; Думи и изрази (говоримо и писмено), свързани с условията за безопасност и препоръки към използващите съответните уреди, съоръжения,</p>

		инструменти, багрила, помощни материали и др.
Отраслова задължителна професионална подготовка - единна за всички специалности от професионалното направление		
7.	<p>Познава епохите, направленията, теченията, стилите и особеностите, изразните средства и начините за използването им в художествените произведения от изобразителното изкуство и културата на различните епохи;</p> <p>Познава и сравнява автори и техните творби, епохите, стиловете, теченията и характерните им особености; анализира определена творба с характерната терминология и изразни средства.</p>	<p>Развитие на световната история на изкуството на човечеството;</p> <p>История на архитектурата;</p> <p>Стилознание;</p> <p>Развитие на материалната култура (костюм, мебели, прически).</p>
8.	<p>Познава композиционните и пластичните принципи и ги прилага при изграждане на творбата;</p> <p>Избира подходящи инструменти и материали за работа;</p> <p>Спазва етапите при из-</p>	<p>Комбинаторика;</p> <p>Цветознание;</p> <p>Композиция;</p> <p>Моделиране;</p> <p>Живопис;</p> <p>Рисуване.</p>

	граждането на задачата; Завършва работата си.	
9.	Рисува от натура, по памет и по въображение.	<p>Закони и принципи за изграждане на композицията в етюда;</p> <p>Етапи в изграждането на етюдната рисунка;</p> <p>Елементи (линия, петно, шрих) на изобразителния език и тяхното взаимодействие в процеса на рисуване;</p> <p>Закони на линейната и въздушната перспектива;</p> <p>Елементи на светлосянката и принципи за изграждане на обемни тела;</p> <p>Основни принципи за изграждане на обемно-пространствена структура;</p> <p>Закономерности при изобразяване на триизмерни предмети върху равнинна повърхност;</p> <p>Въздушна перспектива и промени в цветовете и формите;</p> <p>Пространствени промени в зависимост от дистанцията между обекта и субекта;</p> <p>Правилно конструиране на пространството чрез линейната перспектива при рисуване</p>

		както от натура, така и по въображение.
10.	Познава и изобразява човешка фигура.	<p>Структура, пластика и пропорции на човешкото тяло;</p> <p>Строеж и структура на човешкото тяло;</p> <p>Костна система и външна форма на мускулите;</p> <p>Външна форма с нейните характерни гънки и бразди;</p> <p>Промени във формите на мускулите при статика и движение;</p> <p>Ставите като важно конструктивно място;</p> <p>Промени в човешкото тяло в зависимост от възрастта и/или пола.</p>
11.	Проектира творба по зададена тема.	<p>Видове композиции;</p> <p>Композиране с модули;</p> <p>Преобразуване на видовете решетки;</p> <p>Съчетаване и композиране на обемни форми в пространството;</p> <p>Композиции от цвят и форма в пространството;</p> <p>Графични компютърни програми за двуизмерно и триизмерно проектиране.</p> <p>Специфична за професията</p>

		задължителна професионална подготовка
Специалност 2140101 "Театрален, кино и телевизионен декор"		
12.	Познава теоретичната основа на художественото сценично изпълнение и специфичното му приложение в кино, театъра и телевизията.	История на театъра, кино и телевизията; Устройство на театралната сцена; Специфика на кино-, театралната и телевизионната продукция; Мека кулиса; Твърда кулиса; Театрален костюм; Театрален аксесоар.
13.	Познава и умее да работи с материали, инструменти и пособия, използвани в художествено-изпълнителската практика.	Инструменти за декориране; Инструменти за моделиране; Театрална живопис; Материалознание.
14.	Познава основните технологии, използвани в художествено-изпълнителската практика.	Театрална живопис; Бутафория; Материалознание; Имитационни техники; Текстилна обработка на плат и сглобяване на театрален костюм; Шаблон и шампа; Работа с дунапрен; Работа със стиропор; Работа с кашировка; Работа с глина и гипс.

15.	Разчита, анализира и чертае схеми, чертежи и скици за изработване на декор въз основа на проект, изобразителен материал.	Техническо чертане; Материалознание; Устройство на театралната сцена; Приложни програмни продукти за проектиране.
16.	Познава етапите на работа, може да организира технологичен процес и да работи в екип с другите художествени ателиета.	Икономика на киното, театъра и телевизията; Устройство на театралната сцена; Специфика на кино-, театралната и телевизионната продукция.
17.	Познава и спазва правилата за безопасна работа при изпълнение на декор.	Правила и мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд; Колективни и лични предпазни средства.
Специалност 2140102 "Художествено осветление за театър, кино и телевизия"		
18.	Познава теорията на светлината и звука и методите за получаването и моделирането им.	Светлина и сцена; Видове светлина; Светлинни петна, затъмнени места и сенки; Специфичност на сценичното или игрово пространство в театър, опера, телевизионно студио и кинопавилион; Устройство на театралната сцена; Специфика на кино-,

		театралната и телевизионната продукция; Характеристики и основни качества на звуковите вълни.
19.	Познава устройството на светлинните и звукови източници, осветителните тела, осветителните и озвучителните уредби, техните качества и характеристики.	Светлинни източници и осветителни тела; Видове и характеристики на осветителни тела; Осветителни уредби - сценични, телевизионни, рекламни, в киностудио, хотели, ресторанти, изложбени зали, открити архитектурни и художествени обекти; Електротехника; Устройство на звукозаписни системи, пространствена акустика; Материалознание.
20.	Познава техниката и технологията за избор и работа с осветителната и озвучителна (звукозаписната) апаратура с цел реализирането на статични и динамични светлинни и звукови образци и картини.	Управление на електрически уредби за художествено осветление; Монтаж и експлоатация на осветителни уредби за художествено осветление; Цифрова обработка на звука, монтаж, презапис, миксиране на звука; Материалознание.
21.	Умее да проектира отделни статични и динамични светлинни ху-	Принципи за проектиране и реализиране на сценографски проект;

	<p>дожествени картини. Умее да проектира художествено осветление на цялостен спектакъл или обект (интериор и екстериор).</p>	<p>Изисквания към актьорската светлина; Принципи при осветяване на костюма и грима; Техническо чертане, материалознание; Устройство на театралната сцена; Проектиране и изчисляване на сценична, интериорна и екстериорна осветителна уредба; Особености при избора на елементи на уредба; Подредане на озвучителна апаратура при озвучаване на открити и закрити пространства; Приложни компютърни програми за проектиране на художествено осветление и смесване на музикални ефекти.</p>
22.	<p>Познава етапите на работа, може да организира технологичен процес и да работи в екип.</p>	<p>Икономика на киното, театъра и телевизията; Устройство на театралната сцена; Специфика на кино-, театралната и телевизионната продукция; Моделиране на осветителни и озвучителни картини; Партитура на осветлението за</p>

		<p>спектакъл или телевизионно предаване; Осветителна апаратура, озвучителна апаратура и осветителен пулт и работа с тях.</p>
23.	<p>Познава и спазва правилата за безопасна работа при изпълнение на художествено осветление.</p>	<p>Правила и мерки за безопасен и хигиенен труд; Норми за осветеност на работното място; Мерки за защита от действието на електрически ток; Колективни и лични предпазни средства.</p>
<p>Специалност 2140103 "Театрален грим и перуки"</p>		
24.	<p>Познава теоретичната основа на изработка на перуки, перукерски изделия и оформянето им с прическа и аксесоар. Познава теоретичната основа на гримирането.</p>	<p>История на изящните изкуства и материалната култура; Развитие на стиловете в прическите и грима (сценичен и козметичен); Развитие на гримьоро-перукерската технология през вековете; Анатомия и пластика на човешкото лице и тяло; Структура и свойства на косата и кожата; Роля на цветовете, формата и светлината; Подбор на грима и прическата</p>

		за съответната сценична, културна или житейска изява; Специфика на различните сценични изкуства и културни области, които изискват употреба на грим и прически; особености на организацията на дейностите в тях.
25.	Познава основните технологии и материали в перукерството и грима. Познава основните имитационни материали и технологии.	Материали в грима, перукерството, фризьорството; специализирани козметични препарати; Технология на изготвяне на грим - козметичен, сценичен, живописен, пластичен; Технология на изработка на перуки и перукерски изделия, прически и грим; Технологии и материали в бутафорията.
26.	Познава и умее да работи с инструментите и пособията в грима, перукерството и фризьорството. Може да изработва бутафорни аксесоари.	Свойства на инструментариума; Техники на използване на пособията и инструментите в грима, перукерството и фризьорството; Инструменти за моделиране и декориране.
27.	Умее да извлича информация от различни източници.	Стилове в изкуството и културата; История на театъра и

	Разчита схеми, скици, чертежи, проекти и изготвя план за технологичната последователност на работата въз основа на проектантски материал.	сценография; Информационни технологии; Материалознание и технология на грима и перукерството.
28.	Умее да изобразява художествена идея.	Принципи на композиране; Изобразяване на човешка глава и тяло с графични, живописни материали и материали за моделиране; Принципи на стилизация.
29.	Познава нормативните документи и начините за организиране на работата в ателие, малка фирма и в общия процес на изграждане на сценичен продукт.	Нормативна база в отрасъла; Икономика и организация на театъра; Бизнес комуникация; Предприемачество; Информационни технологии.
30.	Познава и прилага хигиенните изисквания за работа.	Законова уредба за здравословни и безопасни условия на труд
Специалност 2140104 "Аранжиране"		
31.	Притежава широки познания в областта на рекламата.	Историческо развитие на рекламата; Съвременни тенденции в рекламата.
32.	Познава принципите и логиката на изгражда-	Композиция на двуизмерна плоскост;

	не на композицията.	Пространствена композиция; Изобразителни, приложни изкуства, история на изкуствата.
33.	Извършва проучвателна дейност, свързана със спецификата на обекта на реклама.	Комбинаторни задачи - графични и пространствени на теми; Шрифт, приложна графика.
34.	Избира подходящи изразни средства, отговарящи на темата и задачата.	Съвременни технически средства в рекламата.
35.	Познава техническите възможности за реализация на идейния проект.	Изработване на художествен реквизит.
36.	Познава и работи с основните видове ръчни инструменти и приспособления, техника за обработване на картон, дърво, полистирол и др. материали, използвани при макетирането на витрини.	Техника на работа с дърво, текстил, пластмаса, смесени материали; Видове машини и инструменти за макетиране.
37.	Изработва идеен проект за оформление на различни видове витрини, щандове, магазини и др. с проектиране на експозиционна графика, освет-	Проект в мащаб с реални експонати за определено експозиционно пространство - реализация; Реклама.

	ление, художествен рек- визит и рекламни материали.	
38.	Притежава познания в областта на шрифта и приложната графика.	Видове шрифт и приложе- нието им.
Специалност - 2140105 "Детски играчки и сувенири"		
39.	Познава игровата дей- ност и средствата за игра.	Видове игри, видове играчки за различни игри и възрасти.
40.	Познава историческото развитие на играчките.	Поява и историческо раз- витие на играчките.
41.	Познава психологичес- ките особености на раз- личните възрастни групи до осемнадесет- годишна възраст.	Възrastови групи и антро- пометрични данни за децата.
42.	Познава методиката на проектирането.	Проучване, идейна фаза, реализация; Комбинаторика.
43.	Познава основните материали за произ- водство на средства за игра.	Формоизграждане; Материалознание.
44.	Познава основните за- кономерности при фор- моизграждане на средства за игра.	Съчетание на материали и функция; Възрастни групи и норми за безопасност.
45.	Познава изразни сред- ства за изготвяне на проект и техническа документация за сред-	Техническо чертане; Ортогонално проектиране; Цветознание.

	ствата за игра.	
46.	Познава технологиите за ръчна и машинна обработка на материалите.	Техника на работа с дърво, текстил, пластмаса, смесени материали; Технология на грундиране и боядисване; Свойства на акрилните бои и лакове.
Специалност 2140106 "Интериорен дизайн"		
47.	Познава сферите на приложение на интериорния дизайн.	Въведение в теоретичните основи на интериорния дизайн - видове интериор, основни функционални зони в жилищния и обществения интериор, компоненти и елементи, функционални зависимости и връзки; Същност и съвременни възгледи за интериорния дизайн.
48.	Познава историческото развитие на интериора.	Поява и историческо развитие на интериора; Особености на психофизическото развитие при различните възрастови групи.
49.	Познава психологическите и антропометричните особености на различните възрастови групи.	Ергономия, възрастови групи, антропометрични данни и измервания.
50.	Познава методиката на проектиране и из-	Проучване, идейно проектиране, избор на оконча-

	пълнява идеен проект за интериорно решение.	телен вариант, макетиране, презентация.
51.	Познава основните, помощните и спомагателните материали за изработване на проект за интериорен дизайн.	Видове текстилни материали, видове дървесина, видове строителни материали, формоизграждане според качествата и вида на материала.
52.	Познава основните закономерности при съставяне на концепция за формоизграждане на интериорен дизайн.	Специализирани подсистеми, елементи и аспекти на материалната жизнена среда - конструкции, технологии, видове материали, персонажи, среда, взаимовръзки, функции.
53.	Познава, избира и използва подходящи изразни средства при изготвяне на проект и техническа документация за интериорен дизайн.	Основни познания за морфологията на формите; Категории в композицията; Свойства и качества на композицията; Средства на интериорната композиция, видове монохромни и полихромни изображения, перспективни изображения, чертежи.
54.	Познава технологиите за ръчна и машинна обработка на материалите, използващи се при макетиране на интериорно решение.	Свойства и качества на материалите - дърво, текстил, пластмаса, метал, смесени материали; Методи, техники и технологии за обработване на

		материалите.
Специалност 2140107 "Силикатен дизайн"		
55.	Познава и характеризира суровините и материалите в силикатното производство.	Технология на производство при различните видове керамични изделия; Технология на производство при видовете стъklarски изделия; Технология на боите, използвани в силикатното производство.
56.	Познава и контролира технологичните процеси в тяхната последователност.	Сушилни и пещи; Технологичен контрол.
57.	Познава и обслужва машините и апаратите в силикатното производство; извършва ръчна обработка.	Подготовки на масите за формуване; Обработка на гипс; Моделиране на линейни, равнинни и пространствени форми.
58.	Познава, ползва и работи с техническа, технологична и производствена документация.	Техническо чертане с проектиране на силикатни форми; Изработване на скици, рисунки и макети в творческия етап на проектирането.
59.	Познава историята на формообразуването - от древността до днес.	Формиране и характерни особености на стиловете, фактори, които ги пораждават; Взаимовръзката форма-

		функция-орнаментика.
60.	Познава основните средства на композицията при проектирането на форми.	Проектиране и изпълнение на твърди и меки форми; Проектиране и изпълнение на линейни, равнинни и пространствени форми.
61.	Познава основните свойства на композицията.	Дизайнерски анализ на реализирани проекти и характеристика на свойствата им.
62.	Познава основните етапи при проектиране на силикатни изделия.	Характеристика на аналитичния, творческия етап и етапа на реализация при проектирането.
63.	Познава технологията за ръчна и машинна обработка на материалите, използвани в силикатната индустрия.	Обработка на гипса - ръчно и механично; Формуване с пластична и течна маса - ръчно и механично; Глазиране на готови изделия - ръчно и с машина.
64.	Познава психофизиологичното въздействие на цветовете.	Свойства на цвета и цветните хармонии; Фактори, определящи избора на цвят при проектиране и реализиране на силикатните изделия.
65.	Познава видовете багрила в производството, получаването им и подготовката за нанасяне	Багрила - видове, технология на получаване и нанасяне; Технологични фактори,

	върху изделията.	които определят промените в цветовете на изделията.
66.	Познава законите на линейната и въздушната перспектива.	Проектиране на силикатни форми в интериорна или екстериорна среда.
Специалност 2140108 "Моден дизайн"		
67.	Различава и характеризира текстилни и галантерийни материали.	Основни характеристики и физико-химични свойства на текстилните суровини; Приложение в изпълнението на моделите и аксесоарите.
68.	Спазва технологичния ред за ушиване на облеклото и изпълнението на аксесоарите.	Последователност при изработката на отделните части от ансамбъла в облеклото и на допълненията към него.
69.	Познава принципите при художественото оформяне на облеклото и хармоничната му зависимост с аксесоарите.	Проектиране на художествено облекло-уникат и допълненията с различно предназначение към него (художествена модна скица с аксесоари).
70.	Умее да оформя конструкцията на облеклото и допълненията към него.	Вземане на мерки, изчисления на формули за построяване на чертеж, оформяне на кройка, трансформация на кройка (на облекло с различно предназначение и допълнения към него).

71.	Проектира и изпълнява традиционни и нетрадиционни модели и допълнения към тях.	Рисуване; Скулптура; Художествено оформление на облекло и аксесоари; Технология на облеклото; Изработване на бутикови облекла; Компютърна графика.
72.	Стилизира човешка фигура, рисува модна скица с аксесоари.	Човешка фигура с хармонични пропорции, трансформация в модна скица; Графични, живописни и смесени техники за изпълнение на модна скица с аксесоари.
73.	Изгражда обемно-пластично формообразуване.	Човешка фигура
74.	Изпълнява уникален художествен текстил за облекла и аксесоари.	Ръчни (щампа, рисуване, багрене) и други методи (апликация, пачуърк) и способности (бродерия, плетиво, тъкан) за изпълнение на уникален художествен текстил за облекла и аксесоари.
75.	Спазва технологията при изпълнение в материал на облекла с различно предназначение.	Технологична последователност при изпълнение в материал на модели с различно предназначение (шоу, театрално, специфично).
76.	Изработва бутикови облекла.	Снемане на мерки, построяване на чертеж и

		кройки, изпълнение в материал на бутикови облекла и техните допълнения.
77.	Проектира и конструира облекло с аксесоари с помощта на компютърни графични програми.	Графични програми и техните продукти за проектиране и конструиране на облекло с аксесоари.
Специалност - 2140109 "Пространствен дизайн"		
78.	Познава същността на художествено-пространственото оформление.	Сфери на приложение на пространствения дизайн; Социален, икономически и естетически аспект; Дизайн, програми и дизайн - процеси и същност; Дизайн на градската среда.
79.	Познава историческото развитие на художествено-пространственото оформление.	Поява и историческо развитие на художествено-пространственото оформление; Стил и мода.
80.	Познава психо-физическите особености на различните възрастови групи индивиди.	Възрастови групи - антропометрични характеристики; Динамика на човешкото тяло; Комплексни ергономически изисквания при проектиране на различните функционални зони и пространства; Система "Човек - машина - среда".

81.	Познава методиката на проектиране на художествено-пространственото оформление.	Проучване, идейна фаза, реализация - макетиране и презентация.
82.	Познава основните материали за изпълнение на проект за художествено-пространствено оформление.	Видове макетни картони, видове текстилни материали, видове дървесина, видове строителни материали, формоизграждане според качествата и вида на материала.
83.	Познава основните закономерности при формоизграждане на художествено-пространствено оформление.	Специализирани подсистеми, елементи и аспекти на материалната жизнена среда - конструкции, технологии, видове материали, персонажи, среда, взаимовръзки, функции.
84.	Познава изразните средства за изготвяне на проект и техническата документация за художествено-пространствено оформление.	Основни познания за морфологията на формите; Категории в обемно-пространствената композиция; Свойства и качества на композицията; Средства за изразяване на композиция, видове монохромни и полихромни изображения, перспективни изображения, чертежи.
85.	Познава технологиите	Свойства и качества на

	за ръчна и машинна обработка на материалите при макетиране на художествено-пространствено оформление.	материалите - дърво, текстил, пластмаса, метал, смесени материали; Методи, техники и технологии за обработване на материалите.
Специалност - 2140110 "Промислен дизайн"		
86.	Познава същността на специалността - промишления дизайн.	Сфери на приложение на промишления дизайн; Социален, икономически и естетически аспект; Понятиен апарат - терминология, използвана в теорията и практиката на промишления дизайн.
87.	Познава историческото развитие на промишления дизайн.	Поява и историческо развитие на промишления дизайн; Социални идеи в дизайна на двадесети век, дизайн през 30-те години; Промисленият дизайн в епохата на научно-техническата революция; Насоки и тенденции в развитието на промишления дизайн.
88.	Познава и прилага при проектиране познанията си за психо-физическите особености при различните възрастови	Възрастови групи - антропометрични характеристики и данни; Динамика на човешкото тяло;

	групи.	Комплексни ергономични изисквания при проектиране на утилитарни изделия Система "Човек - машина - среда".
89.	Познава и спазва методиката на проектиране на изделие от промишления дизайн.	Проучване на съществуващи образци, идеен проект, макетиране, презентация на проекта.
90.	Познава основните материали за изпълнение на макет на утилитарно изделие.	Видове макетни картони, видове текстилни материали, видове дървесина, видове строителни материали, формоизграждане според качествата и вида на материала.
91.	Познава основните закономерности и принципи при формоизграждане на утилитарно изделие.	Теоретични основи на формоизграждането; Структурна комбинаторика; Специализирани подсистеми, елементи и аспекти на материалната жизнена среда - конструкции, технологии, видове материали, среда, взаимовръзки, функции.
92.	Познава, подбира и използва необходимите изразни средства за изготвяне на проект и техническата документация за утилитарно	Основни познания за морфологията на формите; Категории в композицията; Свойства и качества на композицията;

	изделие.	Средства на композицията, видове монохромни и полихромни изображения, перспективни изображения, чертежи.
93.	Познава, определя и прилага технологиите за ръчна и машинна обработка на материалите, използващи се при макетиране на утилитарни изделия.	Свойства и качества на материалите - дърво, текстил, пластмаса, метал, смесени материали; Методи, техники и технологии за обработване на материалите, нови технологии; Специалност "Театрална кукла".
94.	Познава теорията на театралната кукла, куклената сценография и костюм и тяхната специфика.	История на театъра; История на кукления театър; Устройство на театралната сцена; Функции и динамика в пространствените сценографски решения за куклен театър; Театралната кукла като обект и субект на театралното действие; Взаимоотношения актьор - кукла и създаване на художествен образ; Куклено-театрален костюм; Акcesoар, грим и прическа;

		Реквизит.
95.	Познава основните пластични и конструктивни характеристики на класическите куклени системи и тяхната функция.	Класификация на системите кукли; Конструкция на куклата.
96.	Познава и умее да работи с материали, инструменти и пособия, типични за изпълнителската практика.	Инструменти за скулптиране и моделиране; Материалознание; Инструменти за конструиране на кукли; Текстилна обработка на плат и сглобяване на театрален костюм.
97.	Познава и владее основни и специфични технологии за реализиране в материал на театрална кукла като визия и конструкция.	Материалознание; Бутафорни техники; Техники на работа с мек и твърд материал: - дунапрен - стиропор - кашировки и отливки - дърво и метални елементи - пластични материали - текстилни материали; Импровизационни технологии в конструирането на кукли; Нестандартна материалност.
98.	Разчита, анализира, ползва и изготвя схеми, чертежи, скици, проекти и макети; чете двуиз-	Техническо чертане; Мащаб и демащабиране; Компютърни програми за пространствено изобразя-

	мерно изображение и може да го реализира в триизмерност.	ване и проектиране; Скулптиране и моделиране.
99.	Владее разнообразни пластични изразни средства.	Естетически концепции в проектирането на театралната кукла - обобщение; Пропорция и диспропорция, симетрия и асиметрия, хипербола, гротеска, знак.
100.	Работи в екип, познава етапите на работа и може да организира технологичен процес.	Икономика и организация на театъра; Реализация на сценичен продукт.
101.	Познава и спазва правилата за безопасна работа при изпълнение на декор.	ЗБУТ

5. Система за оценяване и сертифициране

Оценяването на знанията, уменията и професионално-личностните качества на обучаваните в институциите на системата за професионално образование и обучение е в съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване (ДВ, бр. 37 от 2003 г.). При оценяването се определя степента на постигане на поставените цели и подцели на обучението.

Оценяването се извършва на три нива - входящо, междинно и изходно.

Оценките от проверките се изчисляват по шестобалната система.

Входящото образователно равнище за обучаван без професионална квалификация се удостоверява чрез удостоверение за завършен седми клас или диплома за средно образование и конкурсен приеман изпит.

Входящото равнище при повишаване на квалификацията се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение.

Приемът се определя с наредба на министъра на образованието и науката и на министъра на културата.

5.1. Оценяване на междинно ниво - текущи срочни задачи, годишни задачи по специалните предмети

5.1.1. По теория:

Слаб 2 - Обучаваният не е овладял основната терминология и не умее да представи усвоените знания;

Среден 3 - Обучаваният познава основни понятия и термини, умее да ги дефинира и с тяхна помощ описва основни факти, процеси и зависимости;

Добър 4 - Обучаваният разбира, обяснява и сравнява факти и методи;

Много добър 5 - Обучаваният прилага усвоените знания в познати ситуации, умее да чете скици, чертежи, проекти, планира изпълнението на поставените задачи самостоятелно;

Отличен 6 - Обучаваният умее да прилага усвоените знания в нови ситуации; анализира, оценява и сравнява процеси, явления и технологии по предварително зададен критерий; изработва и защитава концепция.

5.1.2. По практика:

Слаб 2 - Обучаваният не умее да прилага усвоени знания при изпълнение на практическо задание, не спазва правилата за безопасен труд;

Среден 3 - Обучаваният изпълнява отделни операции в позната ситуация по предварително дадени указания, спазвайки правилата за безопасен труд;

Добър 4 - Обучаваният осмисля и изпълнява поставена практическа задача по предварително дадени указания в позната ситуация, спазвайки правилата за безопасен труд;

Много добър 5 - Обучаваният осмисля и изпълнява самостоятелно поставена практическа задача в позната ситуация, спазвайки правилата за безопасен труд;

Отличен 6 - Обучаваният осмисля и самостоятелно съставя план за изпълнение на практическа задача, подбира методи и материали, спазвайки правилата за безопасен труд; оценява качеството на работата си.

5.1.3. При оценяване на обучение, организирано на модулен принцип, се разработва система за оценяване, която включва:

- описание на професионалните компетенции, които ще бъдат проверявани при всяко изпитване;
- определяне на минималния брой точки, при който обучаваният се счита за издържал (обучаваният е овладял минималните знания и умения, необходими да продължи обучението);
- определяне на критерии за оценяване на всяка задача от изпитването;
- въвеждане на коефициент на тежест за всяка изпитна процедура при оформяне на окончателната оценка;
- задаване на формула (скала) за изчисляване на оценката по шестобалната система.

5.1.4. Инструменти за оценяване

Тест, практическо задание, устно изпитване, срочни и годишни задачи и други, които се разработват в съответствие с установените изисквания. Степента на трудност на конкретните задачи, въпроси, задания и други трябва да е съобразена с равнището на професионалните компетенции, зададено в "Цели на обучението".

5.2. Оценяване на изхода

Изпитите за придобиване на степен на професионална квалификация са два - по теория на професията и по практика на професията.

Държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на културата в съответствие с ДОО за придобиване на квалификация по професии.

Организацията и съдържанието на изпитите за придобиване на степен на професионална квалификация са съгласно чл. 34 ЗПОО.

5.2.1. Изпит по теория

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка, са представени в табл. 4.

Таблица 4

Критерии	Показатели	Тежест (%)
1	2	3
1. Знания за общите и специфичните дейности в областта на дизайна; Познаване на общата терминология; Обща художествена и изобразителна култура; Работа с компютър.	Разпознава и разчита скици, чертежи, схеми; Анализира и синтезира информация от различни източници; Описва етапите на анализ и синтез при изготвяне на проект; Формулира мотивите за подбор на материали, инструменти и технологии; Описва технология за изпълнение на художествен продукт; Определя мястото на конкретната творба в структурата на цялостния културен продукт; Познава приложение-	70

	то на информационните технологии.	
2. Икономически и трудово-правни знания и умения.	Описва общите принципи на трудовото законодателство; Познава основните принципи на счетоводството; Организира работа в ателие на екип с обща задача; Оценяване и заплащане на труда.	10
3. Ползване на специализирана литература на чужд език.	Разбира основното послание в кратък текст по тема в областта на изобразителното изкуство и може да го представи.	10
4. Знания за здравословни и безопасни условия на труд.	Описва вярно изискванията за здравословни и безопасни условия на труд; Описва правилно дейностите за опазване на околната среда.	10
	Общо	100

5.2.2. Изпит по практика

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. По време на изпита обучаваните се поставят при еднакви предварително известни условия и им се дават указания за работа.

Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка са представени в табл. 5.

Таблица 5

Критерии	Показатели	Тежест (%)
1	2	3
1. Спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	Не застрашава живота и здравето - своя и на околните при изпълнение на изпитното задание; Умее безопасно да работи с необходимите инструменти и пособия; Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция; Не замърсява околната среда при изпълнение на практическото задание.	10
2. Ефективна организация на работното място.	Преценява типа и вида и подбира правилно материалите и инструментите, необходими според изпитното задание;	10

	Избира рационално инструменти и материали, за да осигури удобство и точно спазване на технологията; Правилно разпределя определеното време за работа.	
3. Спазване на съответните етапи за изпълнение на заданието.	Определя самостоятелно технологичната последователност на етапите, включени в дейностите по проучване, проектиране, макетиране и изпълнение; Спазва технологичната последователност и изискванията в процеса на работа.	20
4. Качествено и количествено изпълнение на практическото задание.	Спазва всички изисквания от гледна точка на: - Функционалност - Ергономичност - Техника - Естетика; Изпълнява всички дейности от отделните етапи.	60
	Общо	100

5.3. Удостоверяване на професионалното образование и обучение

Документите, с които се удостоверява придобитата степен на професионална квалификация, са регламентирани в чл. 38 ЗПОО.

Завършено професионално обучение с придобита степен на професионална квалификация се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация.

Обучавани, които не са положили държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация, получават удостоверение за професионално обучение.

Съдържанието на документите се определя съгласно ДОИ за документите за системата на народната просвета и ДОИ за придобиване на квалификация по професии.

6. Изисквания към материалната база

Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове на Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването, отрасловите министерства и съответните български стандарти.

Обучението по теория на професията се провежда в учебни кабинети.

На основание чл. 31 ЗПОО практическото обучение за професията "Дизайнер" може да се провежда като учебно-тренировъчни дейности. Местата за провеждане на практическото обучение са: специализирани учебни бази в училището, специализирани учебни бази в сродни училища, центрове за професионално обучение, предприятия и културни институции на физически или юридически лица. Училищата могат да организират практическо обучение самостоятелно или съвместно с физически или юридически лица, като се изпълняват държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия.

6.1. Учебен кабинет

Основно оборудване: учебни маси, столове, учебна дъска, маса за изработване на основни проекти, технически средства и аудиовизуална техника (диапроектор, шрайбпроектор, компютър с периферна техника и други); закачалки (шкафчета) за дрехи и лични вещи.

Помощно оборудване: тебешир; хартия, моливи, четки, бои и др. изобразителни средства за изработване на основни проекти; кош за отпадъци.

Учебни помагала: табла с мостри на основните и спомагателните материали за съответната специалност, табла със схеми и чертежи на основни и помощни инструменти и пособия, филми (на видеокасети или дискове) за технологичната последователност на работа или с реализирани проекти, диапозитиви, албуми, каталози, комплект учебници по всички изучавани предмети и др.

6.2. Учебно ателие

В учебното ателие се извършва практическото обучение по професията. То се оборудва със стативи, маси, столове, съоръжения, дъска за чертане, шкафове за инструменти и реквизит, пособия и инструменти; със съответните помагала съобразно усвояваната професия и специалности. Ателието трябва да осигури работни места за всички обучавани и едно работно място за обучаващия.

Работното място на обучавания е в съответствие с нормативите за извършване на съответната дейност и с методическите изисквания.

За работно място се счита площта, върху която се намират: маси, стативи, гримьорки и др.; съоръжения и пособия, необходими за работа.

При разполагане на работните места се спазват изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с необходимите суровини и материали.

Нормативните изисквания към учебното ателие са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в него, с видовете технологични процеси, с ергономичните и естетическите изисквания, с изискванията за здравословни и безопасни условия на труд и методическите указания.

6.2.1. Ателие Рисуване

Основно оборудване: стативи за всяко работно място, постамент за постановка, постамент за модел, дъска, осветителни тела.

Помощно оборудване: предмети за постановки (керамични и др. съдове, драперии, гипсови релефи, маски, глави, препарирани птици).

Инструменти: молив, въглен, гуми за изтриване, пера за рисуване с туш.

Материали: картон туш, креда, мастила.

6.2.2. Ателие Живопис

Основно оборудване: статив за всяко работно място, постамент за постановка, постамент за модел, дъска, осветителни тела.

Помощно оборудване: предмети за постановки (керамични и др. съдове, драперии, гипсови релефи, маски, глави), палитра, съдове за разреждатели.

Инструменти: различни видове четки - обли, плоски, акварелни и за маслени бои, шпакли, шпакли-ножове.

Материали: картон, платно, видове бои - акварел, темпера, пастел, маслени бои, свързватели, разреждатели.

6.2.3. Ателие Скулптура

Основно оборудване: скулптурен статив за всяко работно място, постамент за модел, съдове за съхранение на глина, мивка, стилажи за съхранение на скулптури.

Помощно оборудване: съдове за забъркване на гипс, стойки за моделиране.

Инструменти: набор от инструменти за работа с глина, набор от инструменти за работа с гипс.

Материали: глина, гипс, итонг, дърво, камък.

6.2.4. Ателие Театрална живопис

Основно оборудване: маси и стативи за всяко работно място, табла, стълби, мивка, шкафове за материали.

Помощно оборудване: кофи, съдове за вода, компресор с аерограф, шрайбпроектор.

Инструменти: макетни ножове, четки, валяци, тампони, линии, моливи.

Материали: бои, лепила, лакове, пълнители, оцветители, платна, рамки, фазер, варак, бронз.

6.2.5. Ателие Бутафория

Основно оборудване: маси и стативи за всяко работно място, табла, стълби, мивка, шкафове за материали, маси за работа с глина и гипс.

Помощно оборудване: кофи, съдове за вода, компресор с аерограф, шрайбпроектор, машина за рязане на стиропор.

Инструменти: макетни ножове, клещи, трион, игли, четки, валяци, тампони, линии, моливи.

Материали: бои, лепила, лакове, пълнители, оцветители, платна, рамки, стиропор, глина, гипс и целулозна маса, дунапрен, варак, бронз.

6.2.6. Ателие Художествено осветление

Основно оборудване: маси и стативи за всяко работно място, табла, димерен пулт за осветление на осветителни тела, мини пулт за управление на осветителни тела, прожектори с общо предназначение, следачи, вани, спотове, осветителен макет.

Помощно оборудване: електронен уред за измерване, електротехнически инструменти.

Материали: електротехнически материали (проводници, изолационни материали), светлинни източници.

6.2.7. Ателие Грим и перуки

Основно оборудване:

За грим - шкафове за съхранение на материали; хладилник за лесно развалящи се козметични препарати; мивка с топла вода; гримьорки с тройни огледала и изкуствено бяло осветление, насочено от три страни за всяко работно място; шкафове за лични вещи; столове с промяна на височината и облегалка за главата; маса и статив за моделиране и отливане на калъпи; миксер за приготвяне на многокомпонентна латексна маса; малка пещ за изпичане на пластични детайли; аерограф и др.

За перукерство - голяма маса (перукерски тезгях) за всяко работно място; шкафове за съхранение на материали; шкафове за съхранение на готови перукерски изделия; шкафове за лични вещи; съдове за боядисване и дезинфекция на коса; мивка с топла вода; столове и др.

Помощно оборудване:

За грим - пелерини за покриване на гримирания; хавлиени кърпи; гримьорски палитри; съдове за съхранение на гримове и др.

За перукерство - картеч; дарак; стан за треси; перукерски калъпи; стойки и стативи; маши и грейки за тях и др.

Инструменти и консумативи:

За грим - четки; инструменти за моделиране; живописни материали за сценичен грим; специфични материали за пластичен грим (препарати за вземане на отливки и изграждане на форми, компоненти за латексни маски и детайли, препарати за налепки), препарати за специални ефекти; специфични лепила, фиксатори, дегримьори; хигиенни препарати и др.

За перукерство - игли за кнюпфане; клещи; ножици - шивашки, фризьорски, филажни; маши; ролки; сешоари; гребени и четки за коса; дезинфектанти; бои; коси - човешки и/или естествени или изкуствени заместители; текстилни материали - перукерски тюл, газ, батиста, ширит; хигиенни препарати и др.

6.2.8. Ателие Аранжиране

Основно оборудване: просторни ателиета с необходимата осветеност от естествен и изкуствен източник, маси за чертане, проектиране и изработка на макети и реквизит за всяко работно място; учебни витрини за практически упражнения; шкафове за съхранение на учебния реквизит.

Помощно оборудване: универсален реквизит - щендери, торсове, манекени, конструкция за аранжиране; достъп до компютри за изпълнение на техническа работа по проекти и проектиране.

Основни инструменти и консумативи:

пособия за проектиране и чертане, за изработване на проекти, макети и реквизит; чукчета, клещи, тапицерски инструменти и др.; корда, карфици, лепила, цветни хартии и др.

6.2.9. Ателие Детски играчки и сувенири

Основно оборудване: маси за чертане и проектиране - за всяко работно място, табла, мивка, шкафове за материали, шрайбпроектор, машина за рязане на стиропор, маси за работа с глина и гипс, вана за глина.

Оборудване за дървени играчки: струг, борапарат, а за всяко работно място - дърводелски тезгях, дърводелски стеги, триони прав ъгъл, длета за дърво, клещи комбинирани, комплект отвертки, пили, рендета.

Оборудване за меки играчки: шевни машини, маса за кроене и рязане.

Помощно оборудване: инструменти за работа с глина, гипс, дърво и други; компресор и бояджийски пистолет.

Основни материали: глина, гипс, дунапрен, дърво, фибран, полистирол, текстил и други.

6.2.10. Ателие Дизайн

Основно оборудване: маси за чертане и проектиране за всяко работно място, маси за работа с глина и гипс

Помощно оборудване: уред за рязане на стиропор и фибран, аерограф, компютър, програмни продукти.

Инструменти: набор от ръчни инструменти за работа с картон, фибран, полистирол, дърво, метал, гипс, пластилин, глина, форекс и др.; дизайнерски нож, метална линия, прав ъгъл, длета за дърво, клещи комбинирани, комплект отвертки, пили, рендета, ролетка, стиска за маса, стеги - дърводелски, триони, часовникарски пили, чукове, цикли, шублери, шаблони - метални, за закръгления, чертилка, зъмби, ланседки, огрибки, скалпели, шпатули, инструменти за измерване и чертане.

Основни материали:

различни видове четки и бои - акварел, темпера, акрил; кадастрон, паус, картон за акварел и темпера, макетен картон; лепила за хартия, дърво, форекс, коресилин, хлороформ, парен бук, шкурки, полиестерен кит, шпахтел кит, плексиглас, полистирол, фибран, форекс, самозалепващо фолио, нитроцелулозна боя, разремител, перфоструктури от метал и др.

6.2.11. Ателие по моден дизайн

Основно оборудване: маси за чертане и проектиране - за всяко работно място.

Помощно оборудване: нагледни средства и необходимата техническа и специализирана литература, списания, картели, мостри, албуми, табла за демонстрация, диапроектор, печатни рамки, сито за ситопечат, печатни ракли.

Инструменти: куки за плетене, игли.

Материали: пигментни пасти и бои за текстил; ефектни прежди, конци, пайети, мъниста, парчета кожа.

6.2.12. Ателие по декорация на силикатни изделия:

Основно оборудване: маси и столове - за всяко работно място, учебна дъска, колела (шайби) за декориране, изделия, изпечени на бисквит и с глазура, шкафче за съхраняване на бои, разтворители и инструменти, рафт за декорирани и недекорирани изделия, гардероб за дрехи, мивка с умивалник, огледало.

Помощно оборудване: кош за отпадъци, вентилатор или отварящ се прозорец за извеждане на вредни емисии при работа, парцали за

почистване на четки или погрешно и некачествено направени декори, табла, мостри, диапозитиви, албуми, каталози.

Инструменти: четки и моливи, писци с перодръжка.

Материали: надглазурни бои, терпентин, дикьол.

6.3. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда част от обучението по практика на професията. Те са оборудвани с машини, съоръжения и помагала съобразно изучаваната професия. Работните места на обучаваните са в съответствие с нормативите за извършване на съответната дейност и с методическите изисквания. Спазват се изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с инструментите и материалите.

6.3.1. Работилница за дървообработване

Основно оборудване: абрихт, банциг, настолна бормашина; електрически шлайф, лентов; електрически шлайф, дисков; струг за работа с дърво; щрайхмус; дърводелски тезгях; полуавтомат за заточване; универсален станок за заточване; шкаф за инструменти; инструментален куфар.

6.3.2. Работилница за металообработване

Основно оборудване: струг за работа с метал; колонна бормашина; универсална фреза; ръчна ножица за ламарина; абкант, машина; шмиргел; гилотина; машина за огъване; шлосерска маса; настолен шмиргел; менгеме - завъртащо.

6.3.3. Работилница за работа с гипс

Основно оборудване: калъпи; шаблони; приспособления; маса; дискова шлайфмашина; шкафове за инструменти; шлосерска маса; стойка за бормашина с менгеме.

6.3.4. Работилница за подготовка и боядисване на макети

Основно оборудване: компресор за пръскане на боя - въздушен; бояджийски пистолет; аспирационна уредба; камера за боядисване; дървена маса; метален стелаж.

6.3.5. Работилница за обработване на пластмаси

Основно оборудване: калъпи, шаблони, уред за нагряване, абрихт, банциг, настолна бормашина, електрически шлайф, дисков, електрически шлайф, лентов, вакуумформовъчна машина, гилотина, везна 20 кг, метален стелаж, дървена маса.

6.3.6. Работилница по моден дизайн

Основно оборудване: маса за кроене, шевни машини за всяко работно място, шевна машина с програма за бродерия, петконечен оверлог, маса за гладене и фиксиране, ютия, маса за ръчна щампа и ръчно рисуване върху текстил, маса за светлокопиране, шкафове за съхранение на нагледните материали, средства и нагледни пособия.

6.3.7. Керамична работилница:

Основно оборудване: съдове за съхранение на керамични маси (бидони за течна маса) и сандъци с метален обков за пластични маси, бъркачка за хомогенизиране на течните маси, пещ за еднократно и двукратно изпичане на изделията, компресор за глазиране на изделията, колела за точене на изделия от пластична маса.

Помощно оборудване: маса за нареждане на калъпите при отливане с течна маса, столове, сита за прецеждане на течната маса, мивка с утайник, кана за наливане, втечнител, стелаж за сушене на готови изделия.

Инструменти: ножчета за ретуш, дунапренови гъби, шайби за поставяне на готови изделия при ретуш или глазиране.

6.3.8. Гипсова работилница

Основно оборудване: мраморна маса, столове, механизирани колела с шипове на винт, набор от ножове с дълги дръжки, чифтове.

Помощно оборудване: метални или дървени шкафове за съхранение на ножове, на чертожни инструменти, четки, моливи и съдове за нафтеносапунена смазка, шкафове за работни дрехи, пластмасово кошче за забъркване на разтвор и кошче за отпадъци, сито за пресяване на гипса.

Инструменти: цикли, ножчета, триони, винкели, шублери, линии за чертане и химически моливи.

6.3.9. Гравьорна работилница

Основно оборудване: стъкла - домакински вид и плоски, гравиращи апарати с локално осветление, течаща вода, гравиращи дискове и място за сядане.

Помощно оборудване: работна маса, столове, аптечка, смазочно масло, черна дъска и тебешир, водоустойчиви маркери.

6.3.10. Ателие Театрална кукла

Основно оборудване:

работни маси и столове, табла, шкафове за материали, шкаф за инструменти, шкаф за съхраняване на работите в процеса на изпълнението им, закачалки за дрехи и лични вещи, добра осветеност на работните места.

Помощно оборудване: кошове за отпадъчни материали, машина за рязане на стиропор, шевна машина, портативна бормашина, малък шлайф и др.

Инструменти:

Макетни и други ножове, чук, клещи, трион, ножици, игли, линеали, малки менгемета, шила, пили и др.

Материали: стиропор, дунапрен, текстил, кожи, лепила, бои, лакове, мек дървен материал, метални елементи за свързка, шкурки, оцветители, фиксатори, тел за водачи и др.

7. Изисквания към обучаващите

Обучението по задължителната професионална подготовка по професията се осъществява от лица със завършено образование, придобита специалност, присъдена квалификация и правоспособност, които отговарят на съответната нормативна уредба.

8. Процедури за преглед и актуализиране на ДОИ:

- апробиране на ДОИ "Дизайнер" в обучаващи институции;
- текущ мониторинг на дейностите, свързани с внедряване на ДОИ;
- ежегоден анализ на резултатите и промени при доказана необходимост.